

Kisvárosi fénykép.

MAKFALVAY GÉZA, FÖLDMIVELÉSÜGYI ÁLLAMTITKÁR.

goknak s a székely kormánybiztosi ügyek vezetésének szentelte munkásságát. Itteni működésének rövid ideje alatt is a város pénzügyi viszonyait teljesen rendbehozta, a vármegye részére pedig kieszközölte a telefonhálózat részleges kiépítését, ezenkívül az állattenyésztés, valamint a háziipar, fürdő-ügy és a szövetkezeti ügy fejlesztésével szerzett kiváló érdemeket.

Államtitkárrá való kinevezése nem meglepetés, de méltó elismerése a benne rejlő nagy munkapességnél és közigazgatási tehetségnek. Mindez kétségtelenné teszi, hogy a közigazgatás rendezéséhez szakavatottabb és hivatottabb munkatársat gróf Tisza István nem kaphatott volna Sándor Jánosnál, ki az erdélyi viszonyokat is alaposan ismeri, kibemegvan a munka szeretete s az életviszonyok követelményeinek helyes felismerésére vezető érzék. A közigazgatás emberei örvendhetnek, hogy a reformkérdések munkálatainál a belügyminiszternek oly általánosan elismert szakférfi lesz az első munkatársa, a ki egy egész közigazgatási pályát megfutott s annak minden csinyját-binját ismeri.

Mindezek dacára azonban Sándor János mégse tartozik az úgynevezett «rubrika emberek» közé, a kik száraz ridegségükben az egész világegyetemben csak közigazgatást és paragrafusokat látnak. Sándor János vonzó modorú, derült kedélyű úriember, a ki fogékony a társasélet örömei és kedvtelése iránt s a ki rögtön nem bürokrata, mihelyt hivatal-szobájából kilép. Műveltsége egyáltalában nem szorítkozik a szakmájára, hanem — a szó legteljesebb értelmében — széleskörű és nyugati; megjelenése előkelő, kedélye meleg és bensőséges. Nemcsak a tollat kezeli jól, hanem a beszédben is ép oly jelesnek mondják.

Kinevezését erre a nagyon fontos államtitkári állásra általános, szinte páratlan rokonszenvvel fogadták a politikai körök, még az ellentétben is. Semmi kétséget se szenved, hogy benne a közélet hatalmas erőt nyert.

B. E.
MAKFALVAY GÉZA,
földmívelésügyi államtitkár.

Az új földmívelésügyi államtitkár jelenleg nem tagja ugyan a képviselőháznak, régebbi

parlamentári szerepléséből azonban jól ismerik a politikai körök. Budapesten, 1844-ben született, ugyanitt végezte a jogot, azután a bírói pályára lépett. 1872-ben, a bíróságok szervezésékor a kaposvári törvényszékhez nevezetett ki bírónak. 1876-ban lemondott ez állásáról s ügyvédi irodát nyitott Kaposváron. Csakhamar a legkeresettebb ügyvédek egyike lett; számos nagy uradalomnak, közgazdasági vállalatnak volt jogi képviselője: a veszprémi püspöknek, herceg Esterháznak, Pallavicini Ede őrgrófnak, a gróf Festetich, Somssich, Zichy, stb. családoknak, a magyar földhitelintézetnek, a magyar általános biztosító társulatnak, a Balaton-szabályozási társulatnak, stb.

1891-ben a szili választókerület országgyűlési képviselőjévé választotta. E kerületet két cikluson át képviselte; az 1901-iki választáson azonban kisebbségben maradt. Mint képviselő a volt nemzeti párthoz tartozott s tulajdonképpen a földmívelési tárca körébe tartozó ügyekkel foglalkozott. Tagja volt a Ház igazságügyi bizottságának, a kuriai bíráskodást előkészítő bizottságnak, majd a pénzügyi bizottságnak s egy alkalommal előadója a kereskedelmi tárczának.

Ügyvédi irodáját 1902-ben megszüntette s azóta kapos-széplaki birtokán gazdálkodik. De ezenkívül buzgón részt vett nem csak a közigazgatási dolgokban, hanem a legkülönbözőbb közművelődési és közgazdasági teendőkben is. Többek közt igazgatósági tagja a Dunántúli Közművelődési Egyesületnek, az Országos Gazdasági Egyesületnek, a Gazdasági Egyesületek Szövetségének, a Gazdaszövetségnek, a «Hanyga» központi fogyasztási szövetkezetnek, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségjelző Pénztárnak; tagja a közalapítványi javakat ellenőrző bizottságnak s felügyelő-bizottsági tagja a Magyar Gazdák Biztosító Szövetkezetének. Politikai körökben nem most merült föl először Makfalvai államtitkárságának eszméje, mert már évekkel ezelőtt emlegették és hivatottnak tartották őt a földmívelési államtitkárságra.

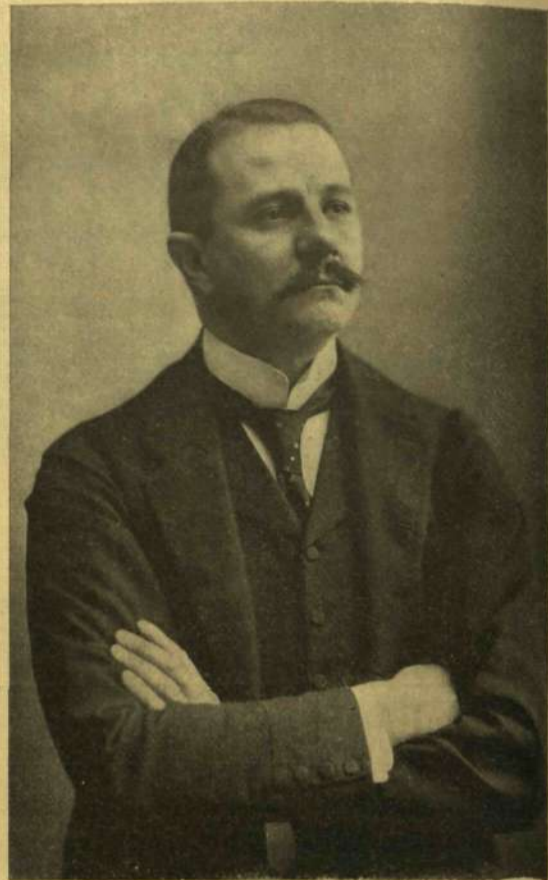
Hosszú időn át tanusított sikeres tevékenysége, kiváló szakképzettsége szolgálnak biztosságot arra, hogy fontos állásában jó szolgálatokat fog tenni a hazai mezőgazdaság ügyének.

GRÓF SERÉNYI BÉLA,
kereskedelmi ügyi államtitkár.

Gróf Serényi Béla legfiatalabb szereplő politikusaink közé tartozik: 1866-ban született Budapesten, tehát még csak 37 éves. A budapesti egyetemen végezte a jogot s itt szerzte meg a jogi doktorátust is. Nagykorúsága betöltése után tagja lett a főrendiháznak, de annak tárgyalásaiban kevés részt vett, mert tanulmányainak kiegészítésére külföldre ment; hajlamainak megfelelőleg leginkább a nagyipar tanulmányozása kötötte le idejét és figyelmét. Hosszasan időzött tanulmányúton Német- és Franciaországban, hol az egyes nagyipari gócpontokban hónapokat töltött, főleg azt kutatva: miképp lehetne a nagyipar vívmányait itthon, a mi viszonyainknak megfelelőleg értékesíteni. Azóta jól ismerik nevét Montpellierben, St.-Etienneben, valamint Essenben és a többi német iparvárosokban, s a külföld számos nagytekintélyű iparosával még ma is fenntartja az akkor szerzett összeköttetést.

Tanulmányait első sorban saját nagykitérdesű gazdaságában, Putnokon igyekezett értékesíteni. Gazdaságából csakhamar mintagazdaságot teremtett, gőzmalmot és agyagáru-gyárat is állított fel, mely utóbbi most is az ő vezetése alatt működik.

1896-ban a dédési kerület országgyűlési kép-

Erdélyi fénykép.

GRÓF SERÉNYI BÉLA, KERESKEDELEMÜGYI ÁLLAMTITKÁR.

viselőjévé választotta szabadelvűpárti programmal s a jelenlegi országgyűlésen is ezt a kerületet képviseli. Ismerősei és barátai már kezdetől fogva nagy várakozással tekintettek a fiatal képviselő jövője elé, a kiről tudták, hogy nagy vagyona és előkelő társadalmi állása mellett is folyton a legkomolyabb tanulmányokkal foglalkozott.

Mint szónok röviden, a tárgy érdeméhez szokott szólni, szavait olyan érvekkel támogatva, melyek rávallanak nagy tanulmányaira, széles olvasottságára és eszméinek önállóságára. Feltűnést keltett 1901-ben az iparfejlesztési törvény alkotásánál mondott beszédével. Legnagyobb hatást azonban eddigi beszédei közül az aratot, a melyet 1902-ben tartott a költségvetés tárgyalásánál. Akkor fejtekte ki először, hogy a hazánkban még nem erős iparágak fejlesztését termelési prémiummal kell támogatni az eddig szokásos szubvenzió helyett. Ezen beszéde után elhalmoztak szerencsekívánatokkal és üdvözlők közt volt Szilágyi Dezső is, a ki gróf Serényi Bélát első felszólalásakor úgy üdvözölte, mint a kitöltő ország még sokat várhat. M. N.—t.

ÁLOM — VALÓ.

Sok szép álmódással Mérhogy mégis — a mi Van tele az élet, Igazi valóság, De csak minden álmom Csak a röhögő köt le, Levegőbe széled. Hiábavalóság . . . Ráhell egy szellő S azzal jut az éghez A sok tündér-várta, Közelebb az élet, S tova lebben, széthull, A mi lenge álmom, Mint az illó pára, A mi szerzte széled?

K. Lippich Elek.

A FIAMNAK.

Jó tettért légy hálás, De ha gonosz szándék Rosz tettet felejt el, Érné hazád', s házad', Olyan szót, mely sértő, — Ne adja az Isten, Véletlen se ejts el, Mert az nagy gyalázat! — És ha heved mégis Akkor ám ne tekints Valakit megsérte, Se erre, se arra, Ne légy gyáva, siess Erős férfi-karral Sújts le a czudarra.

K. Lippich Elek.

SÁRGA LEVELEK.

A vadszőlő-lugas piroslik — Nem hajnal pir ez, alkonyat; De árnyat ad a lombja most is, S elüldögélek benn' sokat.

Csend! Néma csend! A lombnyíláson Itt-ott tekint az ég le rám, Oly édesen s olyan vidámon, Mint két szemű, szép szőke lány.

Előttem eisárgult írások, Rég múlt időkből, nagy halom. Közülök egyet most kiások S kitérom itt az asztalom.

Te irtad; s bárha múltak évek — Elmúlt belőlük oh, de hány! — Virúlni látlak újra téged: Bogár-szemű, szép szőke lány.

Csodát tesz eisárgult írásod: Habár fejem már ősz, havas, Kinyílnak elhervadt virágok S szívembe' lopva két tavasz.

«Szeretni foglak mind a sírig; Nincs boldogságom, csak veled . . . De hány szerelmes lányka fr így! S a vége mégis, hogy feled.

Te sem valál különb: Feledtél, Bogárszemű, szép szőke lány! Árván hagyál; más párja lettél, És most az ősz borúl le rám.

Sárgúit levélke, búsan hangzó — Most értem — mindenik szavad: Azt mondja: minden elmúlandó, S a szívben kétszer nincs tavasz.

Meregek hosszan, elmélázva, Egy árva, sárga levelen . . . Gyors elmúlásokat példázva, Tündér ifjúság, szerelem! . . .

Zörren a hervadt lomb felettem: Lány őszi szellő enyeleg, S hullnak le halkan, önfeledten Elhervadt, sárga levelek.

Marcus Ödön.

A CZIMBORÁK.

Irtá Gorkij Maxim. (Folytatás.)

Orosz eredetből fordította Ambrozovics Dezső.

A lovacska mindegyre váltogatta a lábait; megropant alatta egy ág; föld hullott a patkba s nagyokat czuppogva új hangokkal gazdagította halk melódiját. Azután két madár röppent föl valahonnan s aggodalmasan csipogva szállott végig az árok fölött. Upovajuscij utánuk nézett és halkan megszólalt:

— Milyen madarak ezek? Talán bizony seregélyek — de mit keresnek az erdőben? . . . Inkább a házak táján szoktak tartózkodni. Tán inkább locskák, ezek . . . — Az is lehet, hogy pólingok, — mondotta Pljasi-noga.

— Azoknak még nagyon is korán volna. Aztán meg a pólingok inkább a fenyvesekben tanyáznak. Itt semmi keresetük . . . Úgy lesz ám, hogy csakugyan locskák . . . — Ugyan ne törődj velem! — Jól van no, — nyugodott bele Upovajuscij és mélyen felsóhajtott.

Pljasi-noga kezei alatt gyorsan ment a munka, már elkészült a kosár fenekével s ügyesen kezdte az oldalait építeni. Késsel vagdalta, fogaival kettéhárta, meghajlította és összekötözte a vesszőket, sebesen kapkodva az újjával, miközben a bajuszát fölborzolva, folyton szipakolt az orrával.

Upovajuscij hol őt, hol a lovat nézte, mely szinte megkövesedett szomorú állásában, hol meg fölpillantott az immár teljesen éjjeli, de csillagtalan égre.

— Majd eljön a paraszt a lováért, — szólalt meg egyszerre furcsa hangon — és nincs

sehol . . . Nézeget jobbra, balra . . . nincs sehol a lovacskája.

Upovajuscij intett a kezével. Bamba volt az ábrázata, de a szemei olyan sűrűn pislogtak, mintha valami fényes, előtte hirtelen fellobbanó dologra nézett volna.

— Hát ezt minek mondtad? — kérdezte Pljasi-noga szigorúan.

— Esembe jutott egy história, — mondotta Upovajuscij alázatosan.

— Miféle história?

— Hát úgy esett a dolog, hogy szintén elhajtottak egy lovat . . . a szomszédomat . . . Mihály-nak hívták, mékü nagy, hórihorgas paraszt volt, ragyas.

— Nos?

— Tehát elhajtották . . . Ott legelt az ugaron és egyszerre nyoma veszett. Mikor aztán ő, Mihály, tudatára ébredt annak, hogy meglóvatlanodott, odabukott a földre és ordított! Hejh, pajtas, de milyen rettenetesen ordított! . . . Aztán lezuhant, mintha leütötték vón a lábát.

— Nos és?

— Nos . . . hát sokáig ott hevert . . .

— Hát aztán?

Upovajuscij czimborájának a kurta kérdésére elhúzódott mellőle és félénken felelt:

— Csak úgy eszembe jutott ez a história . . . Mert a lova után elpusztult a paraszt!

— Én csak annyit mondom neked, — szólott Pljasi-noga szigorúan és rámeresztette a szemét Upovajuscijra, — vedd ki a fejedből az ilyeneket. Nincsen annak semmi értelme. A szomszédod, a Mihály . . . mi közöd neked hozzá!

— De lásd, mikor sajnálom, — felelt Upovajuscij a vállát vonogatva.

— Sajnálod? Ne félj, bennünket ugyan nem sajnál senki.

— Mit akarsz ezzel mondani . . .

— No, de most csitt . . . Nemsokára indulunk kell.

— Nemsokára?

— No, persze.

Upovajuscij közelebb húzódott a tűzhöz, megkötözte a botjával és úgy félvállról pislogva Pljasi-nogára, a ki megint elmerült volt a munkájába, halk és kérő hangon mondotta:

— Hagyjuk abba inkább az egészet.

— Lásd, ilyen komisz a te természeted! — kiáltott föl Pljasi-noga sértődötten.

Istók János: Szilágyi Dezső domborművé arcképe.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

— De komolyan! — szólott Upovajuscij halkan, de meggyőzően. — Csak gondold meg, milyen veszedelmes vállalkozás! Legalább négy verszert kell bajlódunk vele . . . És ha a tatároknak nem kell? Mi lesz akkor?

— Az már az én dolgom!

— A mint akard! De mégis jobb volna, ha eleresztenék. Hadd menjen Isten hírével . . . Hiszen látod, milyen gebe az istenada.

Pljasi-noga hallgatott, csak az újjai mozogtak szaporabban.

— Hát mennyit adhatnak érte a legjobb esetben is? — folytatta Upovajuscij halkan, de makacsul. — Pedig most a legalkalmasabb az idő. Mindjárt sötét lesz, az árok mentén szépen elmehténk Dubenka felé, lásd, és inkább ott valami kényelmesebb zsákmány után nézhetünk.

Upovajuscij egyhangú beszéde összeolvadt a patak mormolásával, halkan reszketett az árok fölött és bosszantotta a szorgalmatoskodó Pljasi-nogát.

Összeszorított fogakkal hallgatott s dühében csak úgy tördelte újjai közt a vesszőket.

A ló fészkelődni kezdett. Homályba burkolva most még torzabbnak, még szánalmasabbnak látszott. Pljasi-noga rápillantott:

— Most már baromfi is van a faluban . . . a pocsoltyákban — liba . . .

— Vége lesz-e már egyszer, az ördögbe is! — kérdezte Pljasi-noga dühösen.

— Isten ucsse, Sztepan, ne haragudjál reám . . . Ereszszük el Isten nevében! Igazán!

— Hát zabáltál már ma? — kiáltott rá Pljasi-noga.

— Nem! — felelt Upovajuscij zavartan, megszeppenve ettől a hangtól.

— No hát, hogy vinne el az ördög! Pusztulj el, ha akarsz . . . de én nem törődöm veled.

Upovajuscij szótlanul nézett rá, a mint a vesszőket összeszedve, köteget csinált belőlük és bosszúan szipakolt. A tűz vörös fényt szórt az arcára, mely torzonborz bajusza körül piros volt és boszús.

Upovajuscij elfordult és mélyen felsóhajtott.

— Mondtam már, hogy tégy, a mint akarsz, — kezdte rá Pljasi-noga boszús rekedt hangon.

— Hm! — szólott halkan Upovajuscij.

— Csak annyit mondom neked, hogy ha tovább is így köntörfalazol, nekem nem kel-

Szenes Fülöp: Arckép.

Jendrassik Jenő: Magdolna.

lesz tovább. Jól van, jól... hadd el! Ösmerlek már...

— Fures ember vagyok...

— Nincs párod a világon!

Upovajuscij összehúzta magát és elkezdett köhögni; azután, mikor kiköhögte magát, nehezen zihálva mondotta:

— Lásd, én mért beszélek. Csak azért, mert veszedelemmel jár a dolog...

— Jól van, jól! — kiáltott rá Pljasi-noga bosszúsan.

Fölkapta a vesszőt, a vállára vetette, a hóna

alá csapta a befejezetlen kosarat és talpraállott.

Upovajuscij is fölkelt, ránézett a czimborájára és lassú léptekkel odament a lóhoz.

— Prrr! Ugyan, az istenért, ne reszkess már, — hallatszott az árokból tompa hangja.

— Prrr! Prrr!... Megállj!... No menj szépen, eredj már no! Te bolond, te!

Pljasi-noga nézte, a mint czimborája bajlódott a lóval s levette a szájáról a köteleket, s a mogorva tolvaj bajusza megrezzent.

— Menj már no, vagy mi! — mondotta megindulva.

— Megyek, — felelt Upovajuscij.

A bokrok közt keresztülvergődve, szótlanul mentek az árkon végig az éjjeli homályban, mely az erdőt betöltötte.

A ló is ott ballgott utánuk.

Azután mögöttük hallatszott a vicsobogás, mely elnyelte a patak melódiáját.

— Lásd te bolond!... elkerültük a patakot. — mondotta Upovajuscij.

Pljasi-noga bosszúsan szipákkolt és hallgatott.

Poll Hugó: Vizsga.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A „Könyves Kálmán” tiszti engedélyvel.

Újváry Ignác: Esti porban.

Az árok homályában és komor némaságában ágak recsegése hallatszott, mely lassan távolodott attól a helytől, a hol a tüzkák piros zsarátnoka pislogott a földön, mint valakinek gonosz, gúnyos szeme.

Feljött a hold.

Áttetsző ragyogása párás félhomályllyal borította el az árkot; mindenhova árnyak borultak; az erdő ettől sűrűbbnek látszott, a csönd pedig még teljesebbnek és még komorabbnak. A nyir-

fák törzsei, melyeket beezüstözött a hold, fehéren, mint a viaszgyertyák, rajzolódtak le a tölgyek, szilfák és a cserjék hátterén.

A czimborák szótlanul ballagtak az árok fenekén; nagyon nehéz volt a járás: a lábaik hol megcsúsztak, hol mélyen besüppedtek a sárba. Upovajuscij nehezen zihált s a melle sipolt, hörgött és kotyogott, mintha egy nagy és régóta nem tisztogatott fali órát rejtegetett volna benne. Pljasi-noga elől ment; szikár és

szálas alakjának az árnyéka ráesett Upovajuscijra.

— Eredj már! — szólalt meg egyszerre, duzzogva és nehezteléssel. — De hova? Minek? Eh

Upovajuscij fölsohajtott és hallgatott.

— Az éjszaka már megint olyan kurta, mint a nyúl farka... világos lesz, mire a faluba érünk... De hogy is megyünk? Akárcsak az urak... sétálunk...

Stetka Gyula: Krisztus a keresztfán.

Thorma János: Október elseje.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A „Könyves Kálmán” tiszti engedélyvel.

A. „Könyves Kümbö” festés megjelölés.

Innocent Ferenc: Madrigal.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

— Nem jól vagyok, — mondotta Upovajuscij halkan.

— Nem jól vagy? — kiáltott föl Pljasi-noga gúnyosan. — No lám! És mitől?

— Nagyon nehéz a lélekzetem, — felelt a beteg tolvaj.

— A lélekzeted? És ugyan mitől nehéz?

— Attól, hogy beteg vagyok... Alkalmasint attól...

— Hazudsz! A lustaságtól.

Pljasi-noga megállt, odafordult a czimborájához és újjával az orra alatt piszkálódva, hozzátette:

— A butaságotól nehéz a lélekzeted!... Úgy ám! Tudod most?

Upovajuscij mélyen lehorgaszotta a fejét és alázatosan így szólt:

— Alkalmasint...

Még valamit akart mondani, de rájött a köhögés, reszkető kézzel nekitámaszkodott egy fatörzsnek s lábaival egy helyben topogva, a fejével bólogatva, hosszú ideig köhögött.

Pljasi-noga merően belenézett beesett, fakó s a holdfénytől zölds arcába.

— Az erdő összes manóit fölébreszted, — mondotta végre mogorván.

Mikor Upovajuscij kiköbögte magát s a fejét hátraszegezve szabadon fölélegzett, Pljasi-noga parancsoló hangon így szólt hozzá:

— Pihend ki magadat — üljünk le!

Leültek a bokrok árnyában a nedves földre.

Pljasi-noga cigarettát sodort magának, rágyújtott, belebámúlt a tűzébe és lassan elkezdte:

— Ha volna otthon valami enivalónk, akár vissza is fordulhatnánk.

— Az igaz, — bólintott Upovajuscij.

Pljasi-noga úgy félvállról nézett rá és folytatta:

— De miután nincs otthon semmink, — tovább kell mennünk.

— Bizony... körülbelül — sohajtott Upovajuscij.

— Bár nincs hova mennünk, ... az egész útnak semmi célja... Az a baj, hogy nagyon ostobák vagyunk! Anyira ostobák...

Pljasi-noga száraz hangja nagy nyugtalanságot keltett Upovajuscijban — folyton fészkelődött a földön, sohajtozott és furesán dörögött.

— Pedig én enni szeretnék — rettenetesen szeretnék! — fejezte be Pljasi-noga hosszúra nyúlt s némileg szemrehányó mondókáját.

Erre Upovajuscij elszántan talpraállott.

(Vége következik.)

A FRANCZIA PARLAMENTRŐL.

Párisi élményeimből.

I.

A ki járt Párisban, annak egyik el nem múlt emléke bizonyára a *Place de la Concorde*, legszébb tere nemcsak a francia fővárosnak, hanem talán az egész világnak. Feltűnik emléken egy oldalról a *Tuilériák* óriási kertje, más oldalról a *Champs Élysées* csodásan szép promenade-ja s ha megáll a tér középet elfoglaló obeliszknél, előtte és mögötte Napoleon diadalmait, a háttérben a *Louvre*, míg jobbról-balról két görög stílusú épület szegi be a panorámát. Egyik a *Madeleine*-templom, másik a *Palais Bourbon*, a képviselőház. Távolról sem oly fényes, mint a mi dunaparti palotánk, de nem egyszerűen a párisi egyik szép történelmi emléke.

Mint hogy éppen két óra felé jár az idő, lépünk be. Némi nehézséggel jár jegyet kapni, mert elmulasztottuk irásban kérni, mint kellene (a képviselő urak félnek egy kissé, mióta *Vaillant* bombát dobott közéjük a karzatról), azonban hivatkozunk arra, hogy idegenek vagyunk s némi ide-oda küldözés és várakozás után kezünkben a jegy, mely megnyitja előttünk a karzatot. Épen jókor. két óra 15 percz: percz a dob, sorfalat áll a katonai díszórság, szalutál a tiszt — a hadsereg hódolata a polgári hatalomnak, — az elnök megy be az ülésterembe. Megnyitja az ülést, a jegyzőkönyv felolvasása és némi bejelentések után áttérnek a napirendre s az első szónok felmegy a tribunára. Mert beszélni rendesen csak innen szabad, bár az elnök kivételesen elengedheti. Közbeszólni azonban lehet bárhol s ha valahol, hát itt élnek ezzel a joggal. (Károlyi Gábornak, a ki élete java részét Párisban töltötte, ez volt az iskolája).

Ismerkedjünk meg egy kissé a t. Házzal. Hol vannak a miniszteri fauteuil-ök? A bársonyszékek, mint nálunk mondják. Barátságos szomszédunk felvilágosít, hogy azok nincsenek sehol, a miniszterek az első padsorban ülnek.

Hát a pártok hogy vannak elhelyezkedve? Ismét szomszédunk vállalkozik a magyarázatra:

— A jobboldal szélén vannak a monarchisták, királypárti orleanisták és császári bonapartisták.

— Sokan vannak a monarchisták?

— Úgy 40 körül. Mellettük ülnek körülbelül ugyanannyian a *ralliék*.

— Mik azok?

— Ezek olyan monarchisták, a kik XIII. Leo pápa utasítását követve a köztársasághoz csatlakoztak elveik fentartásával.

— No, ezeknek a «republikánusoknak» nem sok hasznát veszi Combes.

— Aztán jönnek a nacionalisták úgy 50 körül, mellettük pedig a mérsékelt republikánusok (progressisták). A mi ezeken túl van, az a kormánypárt.

Hanem most már jó lesz figyelni a szónokra, a ki folyton beszél egy helyben állva, nyugodtan, időnkint egyet hörpintve a cukros vízből. (Itt csak azt kapnak, nem úgy, mint Bismarck, a ki bort ivott szónoklat közben a német Reichstagban.)

Úgy látszik, nem sokat veszítettünk vele, hogy nem figyeltünk a szónokra; a képviselők egy része kiszállingózott szivarozni, beszélgetni, a bent maradtak pedig az üléstermet változtatják át lassankint társalgó teremmé. Alig hallani egyebet, mint időről-időre ezt a felkiáltást: *Silence, Messieurs!* (Csend legyen, urak.)

Az elnök mondja? Nem, hanem az a *huissier* (terembiztos vagy terem-szolga), a ki mellette áll az egész ülés alatt, fekete ruhában, nyakán egy nagy acél lánczocsal; ennek nincs más dolga, mint ezt kiáltani. Az elnök egyelőre megelégszik azzal, hogy vonalzóval veri az asztala szélét. (Mit szólnának hozzá a mi képviselőink, ha egy szolgáló intené őket csendre?)

Azonban változik a kép. Más szónok lépett fel a szószékre s ez aztán nem unalmas, hanem provokál, sérteget, fel-alá járva a tribune-ön, mint egy ketteczbe zárt oroszlán. Megindulnak a mérges közbeszólások, röpködnek majd a szónokhoz, majd egyik párttól a másikra, most aztán van dolga magának az elnöknek is. Már kiosztott néhány rendreutastást, a nélkül, hogy a csendet sikerült volna helyreállítani, sőt a legzajosabbak közül egyre már a második fegyelmi fokozatot is alkalmazta (rendreutastás jegyzőkönyvbe vétellel), sulyosbítva a hozzá csatolható pénzbírsággal (fél hónapi fizetésének a fele). Mind hiába. Nem egy ember, a szónok, csinálja már most ezt az általános lázongást, hanem a pártok dühöngenek egymásra. A rendreutastott és megbírságot képviselő, a kit ezentúl *Dumont* urnak nevezünk, a helyett, hogy megadná magát, még dühösebben kiabál az ellenpárt felé. És ime, innen hirtelen, egy pillanattal lelohan egy képviselő, mondjuk *Legrand* úr és arczúl vágja kedves kollégáját.

A zavar tetőpontra jut, az elnök kétségbeesetten csönget egy darabig s mikor látja, hogy ez nem használ, fölteszi kalapját, az ülést felfüggeszti s a terem gyorsan kiürül.

Mikor visszajönnek, mintha csak kicserélték volna őket, a legnagyobb csendben hallgatják az elnököt, a ki konstátálja a következöket. *Dumont* úr sértegette, sőt fenyegette az ellenpártot s ekkor történt, hogy *Legrand* úr titellel bántalmazta. Javasolja *Dumont* ellen a cenzurát, *Legrand* ellen pedig a cenzurát kizárással. A Ház elfogadja mind a kettőt, az elnök felszólítja *Legrand* urat, hogy hagyja el rögtön az üléstermet és ez szó nélkül engedelmessékedik.

Mi történik most e két képviselővel? Mi az a *cenzura*? Hát kérem ez történik: *Dumont* urnak levonják fél hónapi, *Legrand* urnak egész hónapi fizetését. *Dumont* ítéletét a választókerületében, annak minden községében kifüggesztik falragason, összesen kétszáz példányban és ugyanez történik *Legrand* úrral is a saját kerületében. Az előbbinek úgye ezzel be is fejeződik, az utóbbira még hátra van egy csekélyesség: egészen a 15-ik ülés napjáig bezárólag nem szabad neki a lábát betenni a képviselőház semmiféle helyiségébe. Ha bárhol megtalálják, a háznyagok letartóztatják és egy arra rendelt helyiségben fogva tartják bizonyos ideig, mely azonban három napon túl nem terjedhet. Reméljük, hogy nem próbálja meg csak azért, hogy minden fegyelmi fokozaton végig

menjen, a mely célját különben ezzel nem is érné el, mert a házszabályok ismernek még egy legutolsó fokozatot is, a mely a kizárást harmincz ülés tartamára emeli akkor, ha a képviselő nem enged az elnök felszólításának, hogy hagyja el a termet, vagy ha ugyanazon ülészakban másodsor is magára vonta a cenzurát kizárással.

Figyeljünk azonban az ülésre. Miről van szó e pillanatban? X. nacionalista képviselő választásáról. Most? Körülbelül egy évvel a választás után? Nem erőltette meg magát a sietésben a vizsgáló-bizottság. Az előadó után hozzászólnak ellene és mellette, aztán az elnök szavazás alá bocsátja a kérdést. Az előadói javaslat 264 szavazattal 249 ellenében elfogadjatik, tehát a Ház X. képviselő mandátumát 15 szótöbbséggel megsemmisíti. Ez elég is mára, hat óra elmúlt, az elnök az ülést bezárja.

Mikor kimegyünk, szomszédom szóba hozza az ülés utolsó tárgyát.

— Hallotta, mi volt a vád X. képviselő ellen?

— Ha jól értettem, főképp az, hogy plakáton túlságosan sértő, gorbomba volt az ellenfél és az egész ellenpárt iránt.

— Ugy van, csak hogy ép ezt tette Y. is, a kinek a választását néhány nap előtt igazolták.

— Hát hogy lehetséges ez?

— Hogy? Úgy, hogy akkor kevesebb kormánypárti képviselő volt jelen. Ez az egész.

— Bonjour, Monsieur.

— Bonjour, Monsieur.

És én elmerengek azon, hogy milyen szép dolog az a pártbíráskodás, milyen kedves meglepetésekkel tud szolgálni.

Szigetvári Iván.

AZ ÉJSZAKI FÉNYRŐL.

A mi fogalmaink szerint vajmi szomorú lehet ilyenkor a sarkvidék lakójának élete, midőn fénylen át harmály, majd sötétség borul a havas, jeges tájakra.

Pedig mégsem oly kietlen és vigasztalan ott sem a világ s a nagy természet ott is igyekszik pótolni legalább a fényt, a világosságot.

Ime, egyszerre csak a komor és sötét éjben éjszakai fény opálszerű derengés keletkezik, mely mind jobban és jobban terjed a láthatár fölé. Hatalmas ívben emelkedik s midőn már majd a zenithben áll, rezegni, vibrálni kezd; míg felül ragyogó fehér, addig alul szinte haragos bíborvörös s fokozatosan megy át a szivárvány összes színeinek skáláján. Közben szinte tündöklő fénypontozatok villannak, cikáznak át s csodás alakokat képezve, rohanva és szárgulva, fényoszlopokat és lángnyelveket lövelve tündértáncot lejtnek. Repülő tüzhöz hasonlít, melynek sugarai s megmerevedett, háborgó jégtenger kristályfalain szikrázva és sziporkázva törnek meg s verődnek vissza, hajnalhasadászerű világításba helyezve a tájat, mely a fényzónában él és remeg, mintha valami titkos félelem fogná el, e hatalmas isteni színjáték láttára. Csodálatos alakok népesítik be az eget, melyek egymást üze, kergetve viaskodnak. Mint egy lebegő fátoly hullámszik ide s tova, melyeken a csillagok, mint gyémántszemek tündökölnek át. Mennél sötétebb az ég, annál ragyogóbb e meseországba való tünemény, mely gyakran órák hosszat is eltart folyton, leirhatatlan pompában kápráztatva a szemet. Az egészet egy rezgő fénykorona tetőzi be, melynek szerte lövellő sugarai megszünttével csakhamar elhalványodik e fenséges tünemény s újból sötétség borul a különben is néma tájra, a sarki ember e különös honára.

Az *aurora borealis* s a sarki ember előtt meg szokott dolog s rendszerességgel folytán előtte talán fel sem tűnik, mert ott ez úgyszólván napról-napra látható, nem úgy, miként nálunk, hogy csak a nagyobbak tűnnek fel s azok is elvéte és egyszerden mint valami távoli tűznek visszaveri vöröses fénye. Már a rómaiakat is csodálta e jelenség, mert azt olvassuk, hogy: «Tiberius alatt, cohorsok, egy fénytüneményt megcsalatra, mely az éjszaka nagy részén keresztül sűrű és kormos lángnak sötét fényét terjeszté, az Ostia coloniának segélyére futottak, melyről azt hitték, hogy tüzből áll.»

Ilyen távoli tűzfényhez volt hasonló az is, melyet Ó-Gyallán mult hó 31-én este 7 óra

54 perczkor Marczell és Büky assiszenek pillantották meg s mely 8 óráig tartott. Tehát igen rövid tartamú. Éjszaka-éjszakkéleten tünt fel, mint valami bizonyos sötét vöröses felhő mintegy 45 foknyi szélességben és 20–25°-nyi magasságban. Eltűnésekor már nyugat-éjszaki nyugaton s 40° magasságban volt.

Általában ezen szélességi övek alatt nemcsak hogy aránylag közel vannak a horizonthoz, hanem még rövid tartamuk is. Ez az oka azután annak, hogy az ó- és középkorban, nem ismervén a légköri és kozmikus tüneményeket, a legképtelenebb magyarázatokat fűzték hozzá s természetesen mindig valami borzalmas esemény bekövetkeztét jósolták. Csak a XVII. század elején kezdte a tudomány az éjszakai vagy sarki fényt a természetfölöttiségek köréből kivonni s rendszeresebb megfigyelések alapján nyert tapasztalatok segélyével, annak hitebb leírását megadni. A XIX-ik században, már a helyszínen tanulmányozták e jelenséget s 1838–40-ben egy expedició ment a Recherche francia korvetten Skandináviába, Lappföldre, a Spitzbergákra és Faroe szigetekre. Bravais e kutatásról írt beszámolójában kimutatja a sarki fény fizikai sajátosságait. Ez útról való a mellékelt rajzon látható sarki tájrészlet is.

Leírja a különböző, változatos alakokat s kimutatja, hogy az *aurora borealis* 100–200 kilométer magasságban, tehát a legritkább légrétegekben keletkezik. Szerinte annak a látszatnak, mintha a megfigyelő valami hegység között volna, a fénynek a kristályos havon történő visszaverődése a magyarázata. Azt az állítólagos zajt, melyről azt tartják, hogy e tüneményt kíséri, sem ő, sem pedig kísérői, a három év alatt nem hallották.

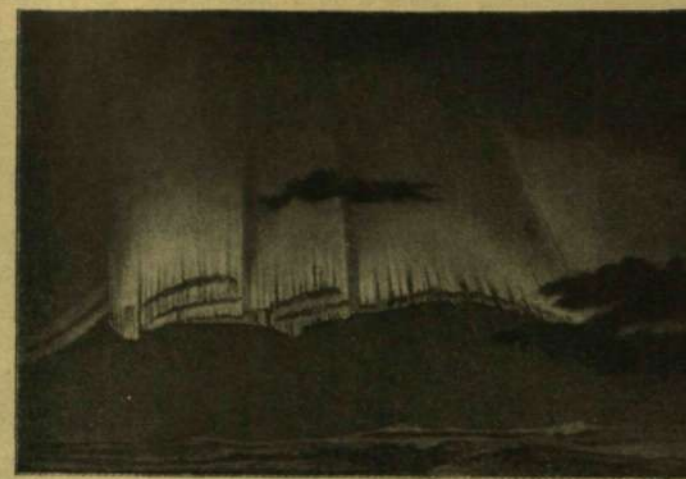
A sarki fény keletkezésének okát sem Bravais, sem az utána következő tudósok nem voltak képesek megmagyarázni. Ismereteink e tekintetben még ma is igen hiányosak, mert a fölfevések egymásnak ellentmondó tömkelegében az eligazodás igen bajos. Itt csak még egy igen nevezetes tulajdonságát említjük meg s ez az, hogy a földmágnességi háborgások alkalmával lép föl a legerősebben. Tényleg ez a jelen esetben is észlelhető volt. Az obszervatorium mágneses műszerei már egész nap nagy nyugtalanságot tanúsítottak s még két-három nap múlva is észlelhetők voltak e zavarok. A mágneses zavargások nagyságát összefüggésbe hozták a Nap felületén észlelhető foltok számával, tehát azt is feltételezik, hogy az *aurora borealis* erőssége s gyakorisága a Nap kitöréseivel áll okozati összefüggésben. E feltevés helyességét, avagy helytelenségét az idő fogja igazolni. S most épen csak érdekesség szempontjából említem fel, hogy október 31-én délután a Nap felülete egy-két muló fülben levő foltot kivéve, tiszta volt. Vasárnap borulás miatt nem volt észlelés s hétfőn, november 2-án már egy igen hatalmas foltot észleltem, olyat, a melyhez fogható, mióta e nemű megfigyeléseimet végzem, még nem volt alkalmam látni.

De ha esetleg az összefüggést a három jelenség között ki tudjuk is mutatni, ez még igen kicsiny lépés a lényeg megértése felé.

Massány Ernő.

MOSUSZ ÉS PACSULI.

A mosusz és pacsuli azok közé a dolgok közé tartozik, melyekre nézve nagyon megoszlik az emberek véleménye; vannak, a kik szeretik, vannak, a kik nem szeretik, sőt utálják. Az utóbbiaknak sok bosszúságot is okoznak, mert nem igen lehet tőlük menekülni. Ha az ember például egy erősen pacsuli-illatú hölgy közeléből az utca másik oldalára menekül, megérintheti vele, hogy ott még illatosabb hölgy mellé kerül s ha kétségbeesésében felül a villamosra, ott meg épen az egész kocsi tele lehet mosusz-illattal. Nem is szólvá olyan nem épen ritka esetekről, a mikor az udvariasság törvénye nem engedi, hogy társaságban valami pacsuli hölgyet kerüljünk s esetleg vascsorinál, ha az ő szomszédjának jelöl ki a

Éjszakai fény. (Látták Bosekop-ban, Finnországban, 1839 január 19-én este.)

szeretreméltó háziasszony, az egész estét a gyűlölt légkörben kell töltenünk. Hozzá még mind a két szer illata nagyon állandó s könnyen átterjed egyik tárgyról a másikra, úgy, hogy az ilyen együttlét után még másnap is orrában éri az ember a gyűlölt szagot s egy hét múlva, ha újra előveszi az ünneplő kabátját, azon még mindig megérzik a multkori szomszédnő pacsulija. Rosz szokás a leveleknek mosussszal vagy pacsulival való beillatosítása; az ilyen levelet vagy kéziratot olvasni se kellemes annak, a ki ez illatokat nem szereti, e mellett az egész szobát is eltöltik pacsuliszaggal s ha más kéziratot, könyvet stb. közé keverednek, azok is megkapják az illatot. Hivatalkokban, szerkesztőségekben s egyéb oly helyeken, a hol egy-egy levél vagy más irat több ember kezén megy keresztül, a kik közül nem mindegyik szereti a pacsulit, a papiros beillatosításának e szokása sok bosszúságot okoz. Ki tudja, nem volt-e egy sereg keletkezésben levő gyengéd vonzalom megölője a bájos hölgy lévelének mosusz-szaga s hány kezdő poeta nagy reményű kéziratát szerszűlt a szokottnál is kegyetlenebb elbánásban ugyanez okból? Csak egy esetben fogadják szívesen mindenki a még oly erős illatú levelet is: ha pénzeslevél.

A mosusz és a pacsuli különben két teljesen különböző dolog, az egyik az állatvilágból, a másik a növényországból kerül az illatszeres boltba. A mosusz a mosusz-ökörtől származik, mely állat hazája Ázsiában, az Amur és a Hindukus között fekszik, a pacsuli pedig egy növényről (Pogostemon Patchouly), a mely eredetileg vadon terem Malaka és Ceylon szigetén, most azonban, nagy lévén utána a kereslet, mesterségesen is termesztik Kelet-Indiában és a Rivierán.

A pacsuli használata illatszerű Európában újabb keletű, a mosusz ellenben igen régi, már a bibliából is ismeretes. A mosusz mindig drága volt, kilogrammja most is beleszámít közel hét-ezer koronába a gyógyszerárban, a hol azért tartják, mert az orvosok néha rendelt szökták a betegeknek, mint erős izgató szer. Régebben az volt a szokás, hogy a haldoklónak mosuszt adtak, hogy egy kissé megnyújtsák az életét. Ezért a hol igen erős volt a mosusz-illat, a régiek mindjárt arra gondoltak, hogy haldokló van a házban. A mosusz különben bizamnak is hívják, az utóbbi neve a héber, a mosusz pedig az arab nyelvből ered. Régebben a bizam nevét használták általánosán, ma azonban meglehetősen kiszorította a mosusz név. Még a XVIII. században is valami rendkívül finom illatszernek tartották, a bizam-szagu keztyű az elegancia tetőpontja volt; költők sem tartották az illatot lantjukra méltatlannak s az az egy-két hang, mely már akkor is felhangzott ellene, kiáltó szó volt a pusztában, az általános divattal szemben. A gyöngyvirág francia neve *musquet*, a mely a régi franciaiban *musquet*-nek hangzik; az utóbbi szó ismét a mosusz latin nevéből, a *muscus*-ból ered. Ugyane latin szóból származik a magyar muskotály szó, a bor s a különböző gyümölcsfajták illatának megjelölésére.

Rége nem is volt gavallér vagy elegáns hölgy, a kinél állandóan ne lett volna egy kis, finom művű szelence, a melyben a mosuszt hordták magukkal. Ilyen szelence ha néha régi család érkeiük közül előkerül, bár száz éve is üres lehet már, mégis megőrizte a mosusz átható illatát. S épen ez a természet, hogy t. i.

Vágó Pál «Szeged szebb lesz, mint volt» című festményének részlete. (Az előtérben festéktáblával kezében a művész látható.)

olyan sokáig marad meg a tárgyakon, melyekkel közelebbi érintkezésbe jutott, teszi sokak előtt oly gyűlöletessé; hiszen a nárcisz vagy még inkább a tubarózsa illatát, sőt még a rózsá-illatot sem lehet hosszú ideig kibírni.

MENETREND A VILÁG KÖRÜL.

Egy belga vasúti szakember, Nagelmackers igazgató, nemrég kiszámította, hogy egy esztendő múlva a világot körül lehet utazni negyven nap alatt. Csak arra van még szükség, hogy az orosz kormány befejezze a szibériai vasút munkálatait s Port-Arthurtól vagy Vladivosztoktól gyorsgőzhajókat járassanak, a mint tervbe van véve, Japánba. Jelenleg 52 nap a legrövidebb idő, a mely alatt körül lehet utazni a föld kerekét.

Nagelmackers így osztja be az utat: Páris-tól Vladivosztozkig tizenhárom nap, innen a japáni Nagasakiba hajón két nap, Yokohamába, szintén hajón két nap. A japán parttól a nyugati amerikai parton levő Vancouverig tizenkét nap, innen New-Yorkig négy nap, New-Yorktól a francia Cherbourogig hat nap, Párisig fél nap. Összesen tehát 39 és fél nap. Föltevé természetesen, hogy az utasra Vladivosztozkban, Nagasakiban és New-Yorkban a leggyorsabb járatú hajók várnak.

A rendes idő a mostani viszonyok közt Moszkvától a Csendes-tenger partjáig tizen-nolc nap, de ezt meg lehet rövidíteni. Így például Komatszu japáni herceg, a ki külön diplomáciai kiküldetésben járt az orosz udvarnál a múlt évben, tizenhárom és fél nap alatt tette meg ezt az utat hazamenet. Ez annyi, mintha Párisból indulva 15 és fél nap alatt tette volna meg. Ha a szibériai vasúton még szükséges pótlásokat és tökéletesítéseket elvégzik, biztosra vehető, hogy a Páris és a Csendes-tenger közötti utat meg lehet rövidíteni tizenhárom napra. A Vladivosztozk-Yokohama közötti utat a mai viszonyok közt nyolc nap: ezt felére kellene rövidíteni, a mi nem bizonyos, hogy lehetséges-e. Innen Vancouverig tizenkét nap nem lehetetlen, sőt különösen kedvező időben talán tíz nap alatt is meg lehet járni ezt az utat. Vancouver-től New-Yorkig rendes körülmények közt öt nap alatt lehet jutni, hogy ezt, mint Nagelmackers tervezi, leszállítsák egy nappal, ahhoz külön intézkedések szükségesek. Az Atlanti-tengeren át Párisig teendő utat elég bőven számította Nagelmackers hetedfél napra. A legnagyobb bökkenő Nagelmackers számításában az, vajjon csakugyan el lehet érni Port-Arthurtól vagy Vladivosztoktól négy nap alatt Yokohamát. Ha ezt rendbe hozzák, a negyven napi világszerte utat lehetségesnek tekinthető.

A mostani menetrend szerint az ember elindul Párisból este 8 óra 25 perczkor, Berlinen és Varsón át s Moszkvába ér másnap délután 2 óra 30 perczkor. Ha jól rendezte be útját, ugyanaznap este 9 óra 35 perczkor elhagyhatja Moszkvát a hetenként kétszer induló szibériai express-vonattal s nyolc nappal később Irkuczkban volna. Itt 24 óráig várni kell s aztán ismét nyolc napig megy a vonat Port-Arthurig. Itt hajóra ülve, keresztül megy a Cse-fu nevű keskeny tengerson, vagy közvetlen gőzhajón folytatja utazását. Nagasaki-ig öt nap, innen Yokohamáig négy nap az út gőzhajón. Tizenkét nap múlva Vancouverben lehet az utazó, hat nap múlva New-Yorkban, további hat vagy hetedfél nap alatt Párisban. Vagyis az egész út összesen 52 vagy 52 és fél napig tart. Ez a legrövidebb idő, mely alatt a földet körül lehet utazni most s ez is arra a feltevésre van alapítva, hogy Port-Arthurnál vagy Nagasakinál nem kell a hajóra várni, hanem közvetlen összeköttetést kap az ember. Ily hosszú útnál fel kell tételezni, hogy 10—12 nap eltelik a különböző hajókra való várakozással s így, kivéve a rendkívüli körülmények kedvező összetalálkozását, senki sem vállalkozhatik az út megtételére hatvanöt napnál rövidebb idő alatt.

Valószínűleg beletelik még vagy három év, míg a szibériai vasút teljesen késznek tekinthető, a míg a vonatok felszerelése, a pályatestek, hidak, alagutak tökéletesen rendbe lesznek hozva. Az óriási vasút azonban már eddig is kiállotta a próbát, hogy tulajdonképeni

Csók István: Oláh cigányok.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

ezéljének, nagy katonai csapatok szállításának megfelelően.

EGYVELEG

* A persa sah nem tűri, hogy a palotái és nyaralói körül fekvő kerteket valaki gondozza. Így aztán a gaz és dudva annyira elharapózott, hogy az útakon járni nem lehet. Nehogy azonban a kertészek s munkások heverjenek, a kertek öntözése ügyszólván éjjel-nappal folyik, mi aztán a gaz szaporodását még jobban előmozdítja. Gyümölcs a sah kertjeiben nem terem, virágot sem ültetnek. — Ellentétben a sahhal, Lipót belga király gyönyörűségét abban találja, ha papucsban s kopoti kabátban laekeni kertjeiben a fákat, bokrokat nyesheti és virágait gondozhatja.

* Franciaországban 512 sztrájk fordult elő a múlt 1902-ik évben. Ezekben 212,700 munkás vett részt, kik kerekében 4 millió hétszáz ezer napszámot vesztek. A munkásünetelés fő oka első sorban a napszám felemelése volt. A fentemlített 512 eset közül 408 esetben a munkások kívánalmi teljesültek, 104 esetben pedig a munkások engedtek.

* London nyugati részének legnagyobb területét négy angol főúr: Portland, Beaford és Westminster hercegek s Portland Lord bíriják. Beaford herceg része 300 hold. Westminster herceg a maga részéből nem régen egy darabot négyszög-lábanként 160 koronájával adott el házhelynek. A covent-gardeni piacon, mely London legnagyobb nyílt piaca, a helypénz-szedési jog Beaford herceget illeti meg, ki e címen évenként 300 ezer koronát kap. Az a terület, melyen a Savoy-színház és az óriási nagyságú Cecil-szálloda áll, Salisbury volt miniszterelnök örökösének milliókat érő tulajdona.

* Élő reklámok. Két fiatal párisi hölgy egész esztendőn át Európa legdivatosabb helyeit járja be és csakis első rangú szállodákban laknak. Öltözékeik oly fényesek s elegánsak, hogy sokan a divattermek nevét tudakolják, hol ruháik készültek s épen ez a cél. A két hölgyet egy előkelő párisi divatcégek-ből álló társaság utaztatja.

* Napoleon ágya, melyben Szen-Ilona szigetén meghalt, most Párisban eladóvá lett. Az ágy sárgaréz-ből készült s Napoleon halála után Montholon gróf birtokába került. Jelenleg a gróf özvegye bírja, ki már nagyon öreg s nem tudja, kire hagyja az ereklyét. A grófnak Napoleon asztali készlete is megvan. Az ágyért egymillió kétszáz ezer frankot kíván. Valószínűleg egy amerikai fogja megvenni, ki már régóta gyűjt Napoleon ereklyéket.

* Vallás tekintetében az emberiség egy statisztikai kimutatás szerint akkorp megoszolva, hogy minden ezer ember közül körülbelül 346 keresztény, 7 zsidó, 114 mohamedán és 533 pogány. A keresztény vallás azonban most is mindenfelé terjed.

* A Czarskoje-Szelo palota Szent-Pétervár mellett a világ egyik legnagyobb fejedelmi laka. A palotához tartozó park és kertek 18 angol mérföldnyi területet foglalnak el. A palotában van a «Lapis Lazuli» terem, melynek falai eme ritka kővel vannak bevonva, padlózata pedig gyöngyházzal berakott ébenfa. A «borostyánkő-terem» falaiba roppant nagyságú borostyánkő darabok vannak berakva. A palota környékét a császár ott tartózkodása alatt négyezer gyalog és lovaskatona őrzi.

* Chicagóban minden kenyéren ott van a pék neve s a kenyér sulya is fel van tüntetve, hogy így a visszaéléseknek lehetőleg elejét vegyék.

Lotz Károly: Női arckép.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

I.

A képzőművészeti társulat mostani kiállítása már a kiállító művészek nagy számánál fogva is méltán számíthat a közönség élénk érdeklődésére. Az ősz mestertől, Lotz Károlytól kezdve egészen a legfiatalabb nemzedék képviselőiig képzőművészeink hosszú sorával találkozunk. Habár néhány jelesünk, — köztük különösen Benczúr Gyula — elmaradását lehetetlen észre nem vennünk. Nagy a változatosság a feldolgozott tárgyakban is. Az óriási méretű s történeti jellegű nagy festménytől, minő Vágó Pál hatalmas képe, a tenyérnyi vízfestményig és rajzig, ügyszólván az egész fokozat képviselve van s így minden izlés megtalálhatja a maga kedvelt műfaját. Mindössze a szobrászati rész mondható ezúttal kissé szegényesnek. Legtöbbször apróságok s ezekből sem sok. Látszik, hogy szobrászaink a közelmúltban nagyobb feladatokkal voltak elfoglalva s nem maradt idejük a kiállítás számára is dolgozni.

Dankó József: Nemzetes asszony.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Kellemes meglepetést szerez az elrendezésben eszközölt újítás is. A második nagy termet ugyanis négy részre osztották s így négy kis helyiség jött létre, melyek bútorokkal is el lévén látva, barátságos szalonokul tűnnek fel a tárlat látogatóinak. Úgy ez az új beosztás, mint az egész tárlat hatásos kárpitozása Karlovicsky Bertalan jeles művésznök finom ízlését dicséri, a ki a legnagyobb készséggel buzgólkodott a kiállítás e vonzó külső keretének megteremtésében.

A kiállított 623 műtárgyról egyenként nem emlékezhetünk meg. Bemutatjuk azonban a tárlat több becses és jellemzete darabját képen is.

A nagyobb kompozíciók között a legnagyobb Vágó Pál festménye, melynek hivatalos címe: «Szeged szebb lesz, mint volt» s mely azt az emlékezetes eseményt örökíti meg, midőn a király 1879-ben megjelent a Tisza árja által romba döntött város kétségbeesett lakosága között s atyai szeretettel kimondotta ama mindenbe új erőt öntő szavakat. Nagy nehézségekkel járt e feladat helyes művészi megoldása. Föl kellett tüntetni egyrészt a romboló elemnek szörnyű pusztítását, másrészt pedig megjeleníteni a romok fölött a királyi

szavakból kelő reménysugárt. Hosszú évek szorgalmának eredményeként előtűnt áll Vágó képműve. Központja a király, kinek kíséretében ott láthatók az ősz Kremlinger prépost, mellette Pálffy Ferenc, Szeged város polgármestere, Dáni Ferenc, az akkori főispán, Németh püspök, Dobó kanonok s még számosan, kik között a csoport végén majdnem elrejtőzik Tisza Kálmán akkori miniszterelnök és belügy-miniszter jellegzetes arca. A nagy veszedelemtől oly kegyetlenül sújtottak nagy változatosságban vannak föltüntetve a képen, a mely ilyenformán úgy a nagy csapást, mint a népet szerető király szívóságát megragadóan tárja elénk.

Thorma János «Októbernek elsején» című képen a berukkoló ujonczokat látjuk magunk előtt, és hozzátartozóikat, a kik fájó szívvel nézik távozásukat. A vonat épen indul, a válás fájdalma annál nagyobb, mert ez a búcsúzás talán örök búcsút is jelent, mint annál az öreg asszonynál, a ki el is fordul, hogy ne lássa kedves fiának távozását. De a többieknek, még a gyermekeknek arczán is komoly hangulat

tükröződik, a mi a levegő őszies borongásába illeszkedve, a képet meglehetősen hatástalanná teszi.

Egészen más hangulatot árulnak el azok az alakok, a kiket Csók István mutat be nekünk «Oláh cigányok» című képen. Ezeknek életében nincsenek különösebb érzelmi pillanatok. Egyformán folyik az ősi-ídők óta, festői mozzanatokban és színekben azonban kifogyhatatlan.

Egy másik életkép, a Poll Hugóé, a falu csendes életébe enged bepillantást, a hol «A vizsga» a nagyobb események közé tartozik. A vizsgát tevő apróságok s az eredményre kíváncsi szülők igen hatásosan vannak a képen szembeállítva. Az ügyhöz méltó komolyság minden arcon s a szabad ég alatt lefolyó egész jelenet a délutáni nap fényé játszadozik.

A napfény festői hatását azonban még nagyobb erővel aknázza ki Zemplényi Tivadar, a kinek festményei a biztonság és gondosság mintaképei. «Férj és feleség» című képe is a művész minden jelességét mutatja. Seholy egy rajzhiba, vagy bizonytalanság a színérzék elosztásában. A magában véve igen egyszerű tárgyú kép — ebédelő fáradt földművelő s mellette a felesége, a ki az ebédet hozta, — a kivitel jelességénél fogva lekötö a figyelmet.

Biztosan tartja kezében az esetet Ujváry Ignác is és szívesen fog bonyolódottabb feladatokba. Az «Esti orban» című festményében a szellem és a porral küzdő, hazatérő liba-őrzt fiút és munkásleányt ábrázol; úgy ezek helyzetének, mint a sajátos fényhatásnak feltüntetése nem tartozott a könnyebb feladatok közé.

Jendrassik Jenő «Magdolna»-ja nem a bibliai bűnös asszonyt tünteti föl, hanem egy modern nőt, a kinek egész lényét átjárják azok a gondolatok, a melyeket bűnének tudata idéz fel. A keleties külseők fokozzák a kép érdekességét.

De hogy a szent történet, a biblia se hiányozzék a bemutatandó sorozatból, itt van Sletka Gyula nagy képe: «Krisztus a keresztján». Minden mellékalkal nélkül látjuk a keresztre feszített Úrvöztöt, kinek megtört teste a felülről jövő dicsfény sugaraiban megdicsőülten áll előtűnt. A kép alján látható vöröses fény mintegy a lejártszódot nagy tragédiának színeben való jelképezésül szolgál.

Az arcképek közül Lotz Károlyval kezdjük meg a sort. Az ősz mester most is a fiatalsg üde költészetével lép elénk. Nemcsak mert fiatal női arczokat mutat be, hanem mert festési modorában is ugyanazt a friseséget találjuk, mely hosszú pályájának minden alkotását jellemzi. Az a képe, mely mai számunkban látható, egy bájos fiatal leánynak előkelő, habár keresztlenül egyszerű képmása, minden modern hatásvadászat nélkül, de annál több biz-

Zemplényi Tivadar: Férj és feleség.

A „Könyves Kálmán” tiszti csapatfőjele.

tossággal és erővel. Egy másik arczképet is közlünk ez alkalommal. Ez Szentes Fülöp női arczképe, mely élénk, festői felfogásával vonja magára figyelmünket. Többé-kevésbé arczkép-számba megy Imocent Ferencnek «Madrigal» című festménye is, a melyről két éneklő fiatal leány tekint felénk abban a tetszetős színezésben, a mely a közönség egy részét már rég megnyerte a művész részére.

Aszobrászati művek közül kettőt mutatunk be. Az egyik, *Damkó József* «Nemzetes asszony»-a a népies művészet barátainak bizonyára tetszeni fog. A másik Szilágyi Dezső domborművi arczképe *Istók Józseftől*. A jeles fiatal művésznek sikerült megsejtenni azt a hatalmas elmét és nagy akaratot, mely a nagynevű államférfiú erélyes arcvonásaiban oly félreismertetetlenül nyilvánult. Az emlékmű a Magyarországi Kárpát-Egyesület megbízásából készült s a tarpataki völgyben egy szikla oldalán fogják felállítani.

A tárlat festményeinek és szobrainak bemutatását jövő számainkban folytatjuk.

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖS CSALÁDJÁ.

Bukarest, 1903 november.

A román uralkodó-család október 16-án ünnepelte a trónörökös második fiának, Miklós császár keresztfiának: *Miklós Ferdinánd* román királyi hercegnek keresztelődését Szinjában.

A trónörökös párnak négy gyermeke van már, az első *Károly* herceg, a ki most tíz esztendő; utána a kilenc esztendő *Erzsebet* hercegnő következik, őt a négyesztendő *Mária* hercegnő követi végül a legfiatalabb, a két hónapos *Miklós Ferdinánd*.

A trónörökös, Hohenzollern Ferdinánd herceg, unokaöccse Károly királynak. Most harmincznyolcz esztendő és a román tüzéség főfelügyelője. Nagyon művelt, a társas érintkezésben is igen kellemes, mégis túlzás, a ki azt mondaná, hogy csak kicsit is népszerű.

Nem sokkal népszerűbb a trónörökösnek sem, *Mária* nagybritanniai és irlandi hercegnő, a ki most huszonnyolcz éves, bár kiváló asszony. Arisztokratikus lélek, de minden gög nélkül; a népszerűséget nem hajhászja s nem is nagyon lelkesülnek érte. Pompásan fest s jótkony czéla készítette és eladott akvarelljei minden úri szalonban láthatók. Tulajdonosa egy huszárrezidenc, megvan a hozzávaló uniformis is és olyan szépen megüli a lovat, hogy akár-melyik férfi megirigyelhené. Mindenképen látszik rajta az angol nevelés, sokat tanult és sok önállóság van benne.

A kis Károly herceg nagyon népszerű. Természetesen, őt már románnak nevelik. Károly király úgy szereti, mintha a tulajdon fia lenne. A kis herceg a jászvásári katonai iskola növendéke s ez idő szerint káplári rangja van. Jászvásárra azonban csak vizsgázn jár, egyébként Bukarestben tanul. Okos képű, csinos fiú, de van benne bizonyos nyersség, a mit a nevelői aligha tudnak kigyomláni belőle. Anyai nagyanyja révén némi orosz vér is folyik ereiben. Természetesen sok apróság beszélnék róla; többek közt a következők:

A kis herceg egy napon egyedül bement a városba vásárolni, de sokkal többet vásárolt, mint a mennyi pénze volt, s adós maradt. Bement a királyi palotába, föl-alá járt egy szobában s éktelenül káromkodott. Odament a király, hallgatta egy ideig, aztán megkérdezte tőle, mi baj? A herceg elmondta, hogy mi mindent vásárolt s szidta a kereskedőt, hogy még nem küldte el a holmit. A király elmondta az esetet a trónörökösnek és megjegyezte:

— Ez a fiú igazi román. Rettentően káromkodik s már adósság is csinál.

A trónörökös gyermekei vallásra nézve román orthodoxok. Nagyanyjuk orosz orthodox, édesanyjuk angol protestáns, apjuk pedig német katolikus.

A két kis hercegnőről még nincs mit följegyezni. Szép gyermekek, a mikor nevelőkkel végig kocszálnak a városon, a trónörökös kastélyából a királyi palotába és vissza, mosolyogva üdvözlő őket a közönség. A császár keresztfia bizonyára hamarabb kezd majd szerepelni, mint nővérei. Kis hitja, hogy a kedvéért Romániába nem jött a császár, de aztán

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖSNÉ.

A ROMÁN TRÓNÖRÖKÖSNÉ GYERMEKEIVEL.

mégis csak Dolgoruky Miklós herceget, a főhadsegédét küldte maga helyett Szinjába a keresztelőre. *Sebestyén Ede*.

TIZ ÉVES HEGEDŰMŰVÉSZ.

Vecsey Ferencz.

Az a tíz éves fiúcska, ki közelebb a budapesti Vigadó nagytermében mutatja be művészetét, a legtrikább tünemények közé tartozik. Csodagyerekek mondhatnák, ha már annyira el nem koptatták volna ezt az elvezést, minduntalan alkalmazva olyan kezdőkre is, a kiknek összes kiválósága csak a technikai ügyesség korukhoz képest magas fokában rejlik. A mi kis Vecsey Ferinc, ki közelebb Berlinben ragadt el hegedűjátékával a művészvilágot és nagyközönséget, már most is jóval több az ilyen csodagyereknél. Nála nem a hallás finomsága s a kéz bámulatos ügyessége kelti föl a figyelmet, hanem az a mód, mellyel a legnehezebben tolmácsolható zenszerzők műveibe is be tud hatolni és a maga igaz valójában mutatja azt, a kit interpretálni akar.

Az ilyen tehetség a legtrikábbak közé tartozik s még akkor is bámulatot kelt, ha tudjuk azt, hogy olyan családból ered, a melyben a zene kedvelése és ápolása hagyományos. S a Vecsey Feri családja ilyen család. Atyja maga is kitűnő hegedűs, anyja a zongora-játékban jeleskedik, anyjának nővére, Waldheim-Frotmer asszony pedig mint hangverseny-énekesnő Berlinben és Rotterdamban keltett feltűnést. A kis Feri szülei házában kora gyermekégtől fogva hallhatott jó kamara-zenét s mint öt éves gyermek már játszott magary dalokat kicsiny hegedűjén, csak hallás után, mielőtt zenei oktatásban részesült volna. Atyja ekkor fogott hozzá kiképzéséhez, 1901-ben pedig az ismert virtuóz és zene-tanár, Hubay Jenő kezéi alá került s olyan bámulatos haladást tett, hogy 1903-ban a zeneakadémia záró-vizsgálatán már a legilletékesebb művészek mint «kés művész»-ről beszéltek a kis Vecseyről. Ekkor támadt a miss Izadora Duncan külföldi körútjáról jól ismert impresszióinak, Gross Sándornak az a szerencsés gondolata, hogy a kis magyar virtuóz a nagyvilágnak is bemutatassa. A körút első megállapodási pontja Berlin volt. A porosz főváros zeneszerzői körei a legteljesebb elismeréssel adóztak Vecsey művészetének s nem kisebb mester, mint a magyar születési Joachim örösfette meg Popper Dávid ítéletét, ki egy alkalommal úgy nyilatkozott, hogy hosszú művészi pályáján olyan hegedű-zsenit még nem találkozott, mint a mi kis tíz éves virtuózunk. A berlini zenekritikusok ép oly elismeréssel adóztak Vecsey Feri zenei intelligenciájának, mint mesteri technikájának. A ritka tünémenyre maga II. Vilmos császár is kíváncsi lett;

meghívta az udvarhoz, gyönyörködött játékokban s a kis művésznek gyémántos mellűt ajándékozta elismerése jeléül.

Nekünk, honfitársainak, most nyílik először alkalmunk arra, hogy művészetében nyilvános hangversenyen gyönyörködhesünk.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gróf Széchenyi István összes munkái. Gyegyletes köteletséget teljesít alapítója iránt s e mellett igen nagy szolgálatot tesz irodalmunknak az Akadémia, a mikor — nemrég hozott határozata alapján — most kiadja Széchenyi összes munkáit. A nagy hazafi naplőit, beszédeit, leveleit, uti jegyzeteit, hírlapi cikkeit már régebben kiadta az Akadémia, még életében megjelent s többé-kevésbé történeti jelentőségűvé vált könyvei, röpiratai azonban könyvkereskedői úton épen nem, antikváriusoknál is már csak ritkán kaphatók. Ezért határozta el az Akadémia Széchenyi-bizottsága, hogy Széchenyi műveit saját alá rendezi. Széchenyi összes munkái, a német nyelven irt Blick-et ide nem értve, öt negyven fves, kötetben fognak megjelenni, az Akadémia eddigi Széchenyi-kiadásainak alakjában és betűivel. A két első kötet (Hitel, Világ, Stádium, A Kelet népe, Politikai programtöredékek) még 1904-ben kerül a könyvpiaiczra. Közös előszó gyánant az Akadémia újra kiadja Gyulai Pálnak «Széchenyi István mint író» című tanulmányát. Minden munkát egy-egy külön tájékoztató előszó fog bevezetni, a munka jellemzésével, hatásainak s a nyomában fakadt irodalomnak méltatásával. A szövegben a Széchenyit annyira jellemző nyelvtani sajtásokokat és mondatani különösségeket s a helyesírást is változatlanul megtartják. A függelékben lesz a Széchenyi-Szótár, a mely az írónak a nyelv-újításához való viszonyát világítja meg. A tájékoztató előszókat *Kautz Gyula* írja. A műveket *Szily Kálmán* fűtták rendezti sajtó alá, ugyanó szerkeszti a függelékét.

Versek. *Rákos István* «*Úton, útfelén*» című verskötetében sok mindenfélélt találunk: szerelmet, családi érzést, hazafiiságot, emlékedést, — csak épen költészet keveset. A gondolatok, melyeket a szerző nehézes, lendület nélküli versekbe foglalt, csak neki tetszettek jelentékenyeknek, az olvasó érdektelenül halad el mellettük, mint az unalomic elcsépett dolgok mellett. Epikai kísérletei sem emelkednek lirája fölé. — Ha nem is sokat, de valamivel mégis többet érnek *Miskolczy Simon* János versei, melyeket «*Bűkük alján*» cím alatt, Miskolczon adott ki. Ezekben legalább van bizonyos fiatal frissesség, a mely vonzó a maga egyszerűségével és természetességével. Nagybórá szerelmet énekel, nem mély érzést, mely az egész életre szól, hanem futó, könnyed hangulatokat. Fogyatókosság van elég a versekben, művészet kevés. Egy-két ódászertí verbében hamar elfogy a lélekzete, elbeszélő munkáiban alig látjuk nyomát a költői jellemzésnek és szerkesztésnek. Az egész füzet magán viseli a fiatal kezdő kiforratlanságának bélyegét. Mutatványul az előhangjál szolgáló verset, a kötet legtöbbet érő darabját adjuk:

Az én műzsám.

Az én műzsám nem a nagyvárosoknak
Kábitó, fulladt légkörében él,
Nem jár zsúrokra s löversenyekre
S csiklandozó témáról nem beszél.
Szecszesszi, feltűnő frizurába
Nem gondörtöi éjsötét haját
S egészégtől pirosló tiszta arca
Krémet, rízsport, illatszert sose lát.

Az én műzsám még nem fásült kedélyű,
— Szelíd, őszinte kis magyar leány,
Ki még el-elutd ábrándozni néha
A fülemile csattogó dalán;
A léha, pajzán flirt helyett szívében
A szerelemnek Veszthalángja ég,
Honzszeretet se ődi még előtte
S imádva ejti hőseink nevét.

Az én műzsám a természet leánya,
Imádja az erdőt, mezt, hegyet,
Csapongó lelke gyakran végig szárnyal
A délibábos rónaság felett.
S ha, kedve telvén, felcsókolja olykor
A tünderszötte dílibabokat,
Am ősös álmat álmodozni mégis
A Bűk alá visszalátogat.

Az én műzsám nem a nagyvárosoknak
Kábitó, fulladt légkörében él,
Hanem a Bükknek vadírógos alján,
Hol ősrégektől még az esti szél.

Évszázados fák, várromok körében
Romantika mezébe öltözött:
Azért féltem, hogy árván fog maradni
A mai modern emberek között.

Hero és Leander. A világirodalom legkedveltebb, legtöbbször feldolgozott tárgyai közé tartozik Hero és Leander, a hellespontos szerelmes pár története. A tenger választotta el őket egymástól, de ők ászoltak vésszel, viharral, Leander éjjelenként átúszott a Hellespontoson s így jutott Herőhöz, a ki ezalatt a sextusi toronyból fákllyát lobogtatott feléje, hogy el ne vesszeze útját. Egy éjjel azonban a vihar eloltotta a fákllyát, Leander belefűlt a vízbe s bánatában Hero öngyilkos lett. E bánatos szép történet már az ó-korban is számos változatban élt s később is költők, drámaírók, festők örömezt fordultak hozzá. Az újabb feldolgozások, melyek közé nálunk Kölcsey «Szép Lenka» című balladája is tartozik, mind egy a Krisztus utáni ötödik században élt alexandriai költő, *Musaeus* hexameteres eposzán alapulnak. Musaeus szép költeményét az eredeti versformában, könnyen, esimesen folyó nyelven lefordította *Márton Jenő*; fordításához tartalmass bevezetést is csatolt, melyben tájékoztart mindazon kérdésekről, melyek a Hero és Leander olvasóját érdekelhetik. A sikerült fordítás Pozsonyban jelent meg, ára nincs rányomtatva.

«Hét év a tengeren.» *Gáspár Ferencz* kinek egy a tengerész-életéről szóló könyvét évekkel ez- előtt érdeklődéssel fogadta a közönség, most hasonló tárgyú, vaskos kötetben folytatja megfigyeléséit, melyeket mint tengerész-orvos tett a tengeren hét év alatt. A könyvnek megvan az érdeme, hogy a magában is érdekes tárgyat élénken tárja elének s e mellett sok tekintetben bővíti a magyar olvasó elég fogyatékos tengerészeti ismereteit, a nélkül, hogy tudásköszéggel úntáná. A tengerészeti munka ritkaság nálunk s a szerző hasznos szolgálatot tett megírásával. A kötetet 170 kép díszíti; ára 10 korona.

Népszínház. November 14-én a Népszínház eredeti új operettét hozott színe «*Senki*» cím alatt. Zenéjét *Barna Izsó*, szövegét *Balla Miklós* és *Nyárai Antal* írták. A szöveg regényes, érzelgős; s zene is alkalmasint jobban hatott volna, ha kevesebb benne a szentimentalizmus és több a vidámság. Nem egészen új már a fiatal *De la Croix Georges* marquis története, a kit egy haszontalan csavargó kitűr ősei birtokból és maga út bele a kastélyba. A fiatal marquis tengeri útjában ismerkedett meg egy *Willy* nevű csavargóval, a kinek elmesélte családi körülményeit. A semmiházi egy vihar alatt a tengerbe dobjja a marquist, iratait megszerzi, elfoglalja az ősi kastélyt. Hanem *Georges* családoképen megszabadul a tengerből, nyomoriságosan bár, komédiások pártfogásával visszakelről birtokára. Mindezekhez hozzájárul, hogy a bitorló beleszeret egy komédiás lányba, a «*éleg királyőjébe*», a kit szeret *Georges* marquis is; s a leány az utóbbihoz vonzódik, a koldusnak vélt marquisoz. Ennyi romantika és véletlen után minden kiderül és jóra fordul. *Kury Klára* (a légl királyő) játéka tetszett legjobban. A marquis szerepét az egy szerző, *Nyárai* nagy gondallal igyekezett sikerre vinni. *Izsoné, Batizfalvi Elza, Szirmai, Ujvári, Solymosi* játszótták a többi szerepeket.

A **Műcsarnok** téli kiállítása november 14-iken délután nyílt meg. A magyar művészet népszerűségét mutatta most is az a fényes nagy közönség, mely megtöltötte a termeket, s egybegyűjtötte a társadalom előkelő köreit és a művészvilágot. A hölgyek többnyire estélyi öltözeten jelentek meg, s csak ritka háli alkalmakkor látni így együtt a főváros női világát. Az új téli divat pompája egészítette ki a festmények, szobrok bemutatásának ünnepét.

Dr. Berzevicsy Albert közoktatásügyi miniszter négy óraker érkezett, hogy a tárlatot megnyissa. A minisztert a társulat részéről *Benkő Kálmán* igazgató, *Karlovskzy Bertalan* helyettes igazgató, *Zala György*, a szobrászati szakbizottság előadója, *Telegyi Károly* és *Paur Géza* műtársok, *Ambrozovics Dező* titkár és *Tolnai Béni* másodtitkár fogadták a művészek élén. A miniszter az üdvözlő beszédre röviden válaszolt s aztán megkezdte a műtársyrek megtekintését. A képek között *Karlovskzy Bertalan* kalauzálta a minisztert, a ki több ízben váltott véleményt *K. Lippich Elek* tanácsossal, a művészeti osztály vezetőjével, a kormány részére megvásárlandó képek dolgában. Ezután gróf *Apponyi Lajos* beszélgetett, ki a budai királyi lak számára vásárlandó képeket igyekezett kieszemelni. A miniszter beszélt a kiállító művészekkel is, kiket személyesen ismer régebbi időkből, mint a képművészeti társulat alelnöke. Hosszan időzött a kiállításon s nagy meglepődéssel nyilatkozott. — «Este a «Fészek»-ben, a művészek klubjában lakomára gyűltök össze a kiállító, a műbarátok, a művészi és írói világból is sokan. Megjelent *Berzevicsy* miniszter szintén, ki kerültekből, józsefvárosi választói köréből érkezett. *Zala György* szobrász mondtott fel-köszönytől a miniszterre, ki választásában biztosította

VECSEY FERENCZ, A TIZ ÉVES HEGEDŰMŰVÉSZ.

a művészeket, hogy legnagyobb politikai elfoglaltsága mellett is mindig számíthatnak rá. A kiállítást megnyíltá ő a nagy közönség látogatója. Csütörtökön este is nyíltva van s ekkor katonai zenekar játszik.

Ferenczy Károly festőművész képei a Nemzeti Szalonban. A Nemzeti Szalon ismét gyűjteményes kiállítást rendezett egy magyar festőművész, *Ferenczy Károly* műveiből, mely a művész irányát, egyémségét, a festészetben eddig betöltött helyét, valamint technikai eljárását van hivatva bemutatni. *Ferenczy* az úgynevezett «nagy-bányai iskola» egyik alapítója. A festés minden genre-jéből való műveit látjuk a kiállításon. Arczkép, tájkép, életkép, nagyobb kompozíciók, bibliai képek váltogatják egymást a 86 rajzból és festményből álló gyűjteményben, melynek darabjai terjedelemben is nagyon különbözök. *Ferenczy* képei közt az arczképek érdemelnek kiválóan figyelmet. Technikájának merészlege, így ezeken, mint más egyéb képein is megfelelő. Felfogásában nem sablonos, erősen törekszik a realizmusra. Eredetiségében becsilni való *Ferenczy* művészetét s sok érdekes megfigyelést is nyújt. A kiállításon a bibliai képek a nagyobb darabok közé tartoznak. Ezek közt is legnagyobb a «*József*» eladájk testvérei» című, melyen eredeti keleti típusok tűnnek föl. A «*Levételt a keresztől*», «*Három királyok*», «*Abrahám áldozata*» mind komoly tehetség művei. Életrajzi közül kiváló a «*Festőnő*», «*Fürdő gyermekek*», «*Lovak a vízen*», stb. Tájékozott is sok jó megfigyelést talál a szemlélő, a mérészen használt színek mellett.

November 19-iken délután nagy közönség gyűlt össze a megnyitásra. Eljött dr. *Berzevicsy* Albert közoktatásügyi miniszter is, ki rövid néhány nap alatt már a második műtárlatot nyitotta meg. A minisztert *Ernst Lajos* igazgató, *Lippich Elek* tanácsos s *Ferenczy Károly*, a kiállító művész fogadta, ki aztán kalauzolta is. A miniszter majd egy óráig időzött a tárlaton.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia november 16-iki ülésén szaktudományi felolvasásokat tartottak *Thán Károly* elnöklése mellett. *Réthy Mór* rendes tag folytatta és bevezette «*Ujjabb megjegyzések Ostwald elvéről*» című tanulmányát. *Ostwald* elve az, hogy egy energia egyik formából átalakulhat más formába, olyankor azonban az átalakulásnak azt az utját választja, a mely kedvező az energia megmaradásának, a mely ut a kínálkozó utak közül a leg-rövidebb. *Arkövy József* felkért a közönséget, hogy ismeretlen redukzió a fogokon. *Lenhossék Mihály* mutatta be.

Magyar Nyelvtudományi Társaság. A magyar tudományos világ tekintélyes tagjai sorakoztak, hogy a magyar nyelv tisztasága, ápolása s tudományos művelése érdekében külön társaságot alapítsanak. Az Akadémia, mely kiterjesztette tevékenységét a tudomány minden ágára, nem fordíthat minden szakra annyi gondot, mint a hogy külön is ily szakokra alakult tudományos egyesületek köréből érkezett. *Zala György* szobrász mondtott fel-köszönytől a miniszterre, ki választásában biztosította

munkálni, hogy megővja a belső romlástól és napfényre hozza köcsöseit múlt évszázadok irodalmából és népünk öröklött hagyományából. A társulat alapító felhívást intéznek a közönséghez; e felhívásban többi közt ezt mondják:

Annak a társaságnak, a melynek megalkotásáról van szó, az lesz a feladata, hogy magát a társadalmat hívja segítségül, a nyelvtudományi törekvések előmozdítására. Azt akarjuk, hogy mindenki hozzájárulhasson s a maga módja szerint hozzájárulhasson a nyelvtudomány és nyelvművelés munkájához, hogy közös igyekezettel megmentsük nyelvünk lap-pangó és veszni indult kincszeit. E végre elhatároztuk, hogy lelkes közönségünk támogatásával megalkotjuk a magyar Nyelvtudományi Társaságot. Úgy tervezük, hogy társaságunknak tagja lehet mindenki, a ki tagsági díj fejében évi tíz koronát, vagy alapítványkép egyszer s mindenkorra legalább 200 koronát fizet. Ennek fejében kapják a «*Magyar Nyelvőr*» című folyóiratot, a társaság kiadványait pedig kedvezményes áron. A kik hajlandók tagyaink sorába állni, közöljék szándékukat a Magyar Nyelvőr szerkesztőségével (Budapest, IV., *Ferencz József*-rakpart 27).

MI UJSÁG?

«Előkelő idegen». E röpke szó született a hététen, mely gyorsan járta be az országot. Körber osztrák miniszterelnök abból idégelé a Reichsrath-ban, hogy egy-egy kirohanást intéz a magyarok ellen, a magyar kőzjogot fejtegetve a saját czéljaira. Körber úrnak ez a rosz szokása már sirba vitt egy magyar miniszterelnököt, gróf *Khuen-Héderváryt*, a ki nem elég erélyvel utasította ezt vissza a képviselőházban, mire a saját pártja is leszávatta. E hététen is így viczkanzozott Körber úr, csakhogy a keddi ülésen gr. *Tisza István* miniszterelnök visszavágott. *Egy előkelő idegennek nevezte őt, a kinek dilettáns nyilatkozatai nem bírnak semmi súlygyal.* A Ház el volt ragadtatva és tapsolt *Tiszának*, mint a hogy egy hónap előtt lehagolttan ejtette el *Khuent*, s valóban *Tisza* künn a köztvéleményben is ezzel-az egy etap-pal megmérhetetlen hódítást tett, — a milyenhez legalább egy évi jó kormányzás lett volna szükséges rendes viszonyok közt. Egy jó szó a maga helyén sokat ér. Ez régi dolog. Új dolog csak annyi az egézből, hogy a Körber beszédei olyanok, mint az *Alvinczy-féle* kovás puszkák: vagy annak okoznak bajt, a kire lőnek, vagy annak, a ki lő. Egyébíránat Körber úr is akarta az «erős kezét». Hát jól van az, hogy az erős kéz ő rajta ússón loyelőszőr.

Erzsebet napja. November 19-ike, *Árpád* házi, *Szent Erzsebet* napja, Erzsébet elhínyt királynéunk emléktünetep minden iskolában. A napot megülik-máskülönbön is. A középületekben Budapestén ki-tűzték a feketé lobogókat, a templomokban gyász-isteni tiszteletet tartottak. Számos iskolában emlékünnepeket rendeztek. A budavári *Matyas-templomban* *Nemes Antal* apátplébanos mondta a gyászmisét. A királyi palota *Szent István-kápolnájában* *Kanter Károly* udvari plebanos által-tartott regiemeni jelen volt *József Apóst* főherceg is. Az egyetemi templomban a rektorok, dékánok méltóságok jelvényeivel jelentek meg. — A szerbék budai templomában *Bogdanovics* Luczian püspök vezette az isteni tiszteletet. A többi templomok is megtelek ajntoskodókkal. Az *Erzsébet-apácák* rákos-utcai kápolnájában gróf *Cskly Károly* váci püspök misézett. — A *Magyar Mérnök és Építész-egyesület* ezen a napon ünnepélyt rendezett az *Erzsébet-ház* tervezői és építőmérnökei tiszteletére. *Miklós* Ódon volt államtitkár, mint szakosztályi elnök emlékezett meg a híd alkotójának érdemeiről, s a nehéz munkáról, melyet végezniök kellett. *Szántó* Albert osztálytanácsos válaszolt az építés vezetésébe nevében. Ezután *Khernal Antal* műegyetemi tanárt és *Czekélius Aurél* miniszteri tanácsost az egyesület tiszteletbeli tagjává választották. — *Nagyváradon* ugyane napon a honvéd had-apród-iskolában a honvédelmi miniszter által aján-dékozott *Erzsébet-szobrot* leplezték le s *Major* al-ezredes, az intézet parancsnoka mondtott beszédet.

Az új belügyminiszter államtitkár bemutatkozza. *Sándor János*, a belügyminiszterium új államtitkára november 18-án fogadta a belügyminiszterium tisztviselői karának tiszteletét. *Szeli Ignác*, a miniszterium adminisztratív államtitkára üdvözlő szavaira válaszolva *Sándor János* hosszabb beszédet mondtott, melyben hangsúlyozta azt a régi benső viszonyt, mellyel a belügyminiszteriumhoz pályája eddigi folyamán állott s mely az utóbbi években hozott és kezdeményezett közigazgatási reformok megalkotásában való részvétele által még bensőbbé vált, kiterjeszkedett azokra a feladatokra, melyek a miniszteriumra a közel jövőben várnak s melyek közül legfőbb a szerves közigazgatási reform elő-

Krisztus levétele a keresztfáról.

A művész arcképe.

FERENCZY KÁROLY MŰVEI A NEMZETI SZALON KIÁLLÍTÁSÁN.

készítése és kidolgozása. Beszédét az egybegyűlt tisztviselők lelkes éljenzéssel fogadták.

Daniel Gábor kitüntetése. A király Daniel Gábornak, a képviselőház alelnökének, a szabadelvűpárt egyik régi érdemes tagjának, a valóságos belsőtitkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Pényes esküvő. Szalay Gábor, Szalay Imrénének, a Nemzeti Múzeum igazgatójának és néhai feleségének, Trefort Máriának fia, november hó 18-án tartotta esküvőjét a budapesti papnevelőintézet kápolnájában Berzeviczy Edittel, Berzeviczy Albert közoktatási miniszter és neje született Kuzmik Zsófia leányával. Az egyházi esküvőre fényes közönség gyűlt össze az örömszülők ismerőseinek és tisztelőinek széles köréből, a politikai és tudományos közelet előkelőségeiből. A templomba érkezett nászmenet élén diszmagyarban a pálczás nácsnagya, dr. Szmercsányi Miklós miniszteri tanácsos haladt. A menyasszonyt, Berzeviczy Editet atyja és édesanyja vezette az oltár lépcsőjéhez. A vőlegény, dr. Szalay Gábor tartalékos huszárhadnagy, kereskedelmi miniszteriumi posta- és távirófogalmazó, atyja oldalán lépdelt, másfelől pedig az anyját helyettesítő Pott Konstantinné, szül. Trefort Anna kísérte az oltárhoz. Az esketési szertartást Szmercsányi Lajos egri kanonok, a menyasszony közeli rokona vezette.

Házasság. A Nemzeti Színház két művésztágya, Desz József és Ligeti Juliska esküvője november 14-ikén ment végbe az angol-kisasszonyok templomában, a hol alig fért el a násznép, mely a fiatal művész-párt elhalmozta szerencse-kívánataival. Az esketést Komlóssy Ferenc esztergomi kanonok vezette.

Egy jeles mérnök emléke. Szegeden november 15-ikén emléket állítottak egy jeles vízszabályozó mérnöknek, Bertalan Lajos miniszteri osztálytanácsosnak. A Tisza-Maros szögén, a felsővárosi parttal szemközt áll a díszes, 25 méter magas és az elhunyt tanácsos domborművű arcképével ellátott kőobeliszk. Az ünnepélyes leleplezőskor Miklós Odón volt államtitkár, orsz. képviselő méltatta Bertalan érdemeit. Reöck Iván felolvasta Talián Béla földművelésügyi miniszter és Darányi Ignác volt miniszter üdvözlő táviratait. Az emlékműre a földművelésügyi miniszterium vízügyi osztályától, a kereskedelmi miniszterium esztergomi osztályától is érkeztek koszorúk.

A Franklin-Társulat személyzete és igazgatósága által Hirsch Lipót igazgató nevére, annak ötven évi nyomdász-jubileuma alkalmából a múlt évben létesített 4000 koronás alapítvány kamatai az idén Lipót-napján osztatták ki először az alapítványi rendeltetéséhez képest rokkant nyomdászok között. Minthogy ez az idő szerint a Franklin-társulat személyzetéből segélyre jogosult rokkant nem került ki, az alapító-oklevél rendelkezése szerint a Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Segítő-Egyesületének választmányára által kijelölt három legidősebb rokkant nyomdász, névszerint: Burckhardt Agost, Kovács József és Régenyi Ferenc között osztatták el az esedékes kamatok.

Bertha Sándor tisztelőire innepélyt rendeztek november 14-én a Párisban élő magyarok. Az itthon is széles körben ismert író az újonnan megalakult Párisi Magyar-Egylet egyhangúlag tisztelhető tag-

jává választotta. Bertha Sándor sokat tett a régi egyesület érdekében, melynek 40 évvel ezelőtt ő vetette meg az alapját. Mint éveken keresztül az egyesület elnöke, nagy buzgalommal vezette ügyeit. Návay Aladár dr. miniszteri titkár, az egyesület elnöke üdvözölte Bertha Sándort a az egyesület háliját szép beszédben tolmácsolta. Az estélyt hangversenyyel és szavalattal fejezték be.

Új cseppkő-barlang. Az ismert régiségkutató Téglyás Gábor a déli határhegység szélén, a hunyadmezei Lunkári határában több száz méternyi terjedelmű cseppkő-barlangot talált. A nagyterjedelmű és nehezen megközelíthető barlangban megkísérelt ásásokat barlangi medve (Ursus spelaeus) csontjaira találtak.

Magyar vasuti találmány. Fodor Antal lakatossegéd a vasuti kocsik összekapcsolását végző önműködő készüléket talált föl, melylyel november 15-ikén tett próbát a déli vasút Budapest—szekesfehértvári vonalán a Szemere Miklós országgyűlési képviselő által meghívott szakértők és előkelő társaság jelenlétében. Szemere Miklós áldozatkészsége tette lehetővé, hogy az egyszerű iparos találmányát bemutassa. A próba után a szekesfehértvári állomás vendéglőjében adott lakomán Szemere Miklós a következőket mondta: «Az önműködő vasuti kapcsoló találmányát Fodor Antaltól azért vettem meg, hogy ezt az éjeli vasuti szolgáltatásban, különösen sikos, fagyos időben anyni emberéletet megkímélő humanisztikus automata-gépet nálunk is meghonosítsam. A találmány értékesítéséből esetleg reám eső haszon 80 százalékát felerészben a szolgálatkötésben szerencsétlenül lett magyar vasuti munkásoknak, felerészben pedig a haza védelmében megsebesült magyar katonáknak adom. A többi 20 százalékot már előbb elajándékoztam». A jelen voltak Szemerét lelkesen megajánlotték a kijelentésekért s új vállalkozásához sok szerencsét kívántak.

A kozmetika győzelmét jelentik a körülbelül egy év óta a kereskedésekben kapható Lindner Róbert gyógyszerész, Bécs XIII/9, által forgalomba hozott kozmetikai készítmények, ugymint: *Alaiska-crém, puder és szappan*, nem csupán a bőre gyakorló jótévő és szépítő hatásuk, de főképen ártalmatlanságuk folytán még folytatott használat mellett is. Legújabb tudomány alapján történt összeállításuk kizár minden káros, csak pillanatnyi hatást előző anyagoknak hozzákeverését, mi oly előny, mely nem elégsé hangszulozható, mivel ép ezen körülménynek tudható be, hogy a kiváló készítmények urának és hölgyeknél egyforma kedvelt-ségek örvendnek. Beszereshetők minden jobbnévű szaktüzletben, ha nem, egyenesen a készítőnél.

A híres «Ehrbar» zongorák és pianók egyedül képviselője Heckenast Gusztáv (1865 óta fennálló) zongora-terme, IV., Giellai-tér 2 (váci-u. sarkán). Ehrbar gyönyörű zongorákat és pianókat állított itt ki, melyekre felhívjuk a zenebarátok figyelmét, mert tudvalevő, hogy az Ehrbar zongorák nemcsak a legfinomabbak, hanem a legartisztikusabbak is. A ki tehát elsőrendű zongorát kíván beszerezni, annak ajánljuk Heckenast Gusztáv zongoratermet.

HALÁLOZÁSOK.

Ernszber hesszeni hercegnő, Ernő Lajos hesszeni nagyherceg nyolcz éves leánykja meghalt november 16-án Skjernyeviczében, a hol a csári

család időzik most. Hirtelen halt meg hastífuszban. A hesszeni nagyherceg nejétől, Viktória-Melitta szászkobergi hercegnőtől elváltan él. Kis lányuk többnyire anyjánál időzött, de a múlt napokban, mikor András görög herceg lakodalmára a család tagjai összegyűltek Darmstadtban, a gyermek hercegnőt is elvitték ide. A csári párt elutasítkor a nagyherceg és kis leánya is elkísérte Skjernyeviczébe. A hirtelen haláleset nagy részvétet keltett Darmstadtban. A holttestet Darmstadtba vitték és november 19-ikén temették el. A német császári fiát, Eitel Frigyes herceget, a csári család Sergius nagyherceget küldte el a temetésre.

Dr. BOBULA János építész, az országház főrendiházának palotagondnok, elhunyt Budapesten 59 éves korában. Évek előtt nagy részt vett a közéletben, mint építész, ki sok épületet, palotát emelt, mintafővárosi képviselőtestület tagja és mintországyűlési képviselő. Szakirodalmi munkásságot is fejtett ki, az utolsó éveiben szerkesztette az «Építészeti Szemléte».

RADSÓTI DEZSŐ hírlapíró, az Erdélyi Kárpátgyűlést főtítkára november 13-án Kolozsvárt, 38 éves korában. Az egyesületnek megalakulása óta élénk tevékenységű tisztviselője volt. Régebben az erdélyi kultúregyesületnél működött, aztán a Kárpát-Egyesület fölvirágoztatása körül buzgálkodott. Az «Erdély» című lapot és az «Erdélyi kalauz»-t szerkesztette. Legutóbb nagy része volt a Kárpát-egyesület néprajzi múzeumának berendezésében.

Elhunytak még a közelebbi napokban: MALLATH ISTVÁN, Barsmege nyug. főispánja, Kis Kereskényben s végredeleiben kikötötte, hogy holttestét elégersék. Ennek következtében a halottat a németországi Gothába vitték elhamvasztás végett. — MAJAR GYULA, Somogy megye népszerű alispánja, ki a megyénéll még a hatvanas évek elején kezdte szolgálatait, Kercseligetén, hol önkezüleg vetett véget életének, valószínűleg ideggya miatt. — Kőröszegi gróf Csáky ADORJÁN, Szepes megye örökös főispánja, a debreczeni kaszinó igazgatója, gróf Csáky Albin főrendiházi elnök unokaöccse, 37 éves korában Debreczenben. — CSINCÁSRA György BÉDA, a váci irlalmas rendház főnöke, 42 éves korában. — Tóth DANIEL, nyug. ref. esperes Miskolcson, hetven éves korában. — AMBRO LAJOS jászóvári premontrei kanonok, a rozsnói kath. főgimnázium volt tanára, 29 éves korában. — EÖRDÖGH DEZSŐ szabalmegyei kir. tanfelügyelő, Nyiregyházan. — DR. SEBŐK ZOLTÁN, dévai törvényszéki bíró, 35 éves korában, Csetneken. — SZÉLLŐY FERENCZ, m. kir. helyettes pénzügyigazgató 50 éves korában szombathelyen. — BÁRÓ BRAUNECGER ARMAND, a közalapítványi m. kir. ügyigazgatóság irodaigazgatója 49-ik évében, Budapesten. — VIGH DEZSŐ, kir. folyámernnök, 45-ik évében Szegeden. — DR. BRUCK ZSIGMOND, főváros. orvos, régi honvéd, Márkus Dezső kir. táblai bíró apósa, 84 éves korában Budapesten. — JENEY KÁROLY 48-as honvédszászados, földbírtkos és okleveles gyógyszerész, 76 éves, Póka-Keresztúron. — SZILVÁSSY MÁRTON 48-as honvéd, 75 éves korában, Budapesten. Bem seregében küzdött. A szabadságharc után az ügyvédi pályára lépett s az ötvenes években a «Győri Közlöny»-nek is szerkesztője volt. Utolsó éveiben mint napidíjas kereste kenyerét. — HATALA György, molnár-mester 48—49-es honvéd, 73 éves korában Vácot.

MOLNÁR János régi honvéd, 82 éves korában Temesvárott. Az isaszegi csatában vállába furódott golyó, melyet nem bírtak eltávolítani, ötvenéves esztendő múlva kijdította sebé és vérmérgezést okozott. — WEISER SÁMUEL régi honvéd, kit Peresz Mór tábornok a szent-tamási csatában tanúsított vitézségeért legott hadnaggyá nevezett ki, 81 éves, Liptó-Szent-Miklóson. — Szentjakabi HORVÁTH PÁL, 48-as honvéd, Hevesen, 77 éves korában.

Szabó József, szül. Karácsonyi Mariska, az aradi nemzeti színház tagja, 28 éves korában. Több vidéki társulatnak volt elsőrendű tagja. Férje, B. Szabó József a budapesti Magyar Színház tagja. — DOZSA IMRÉNÉ, szül. Borás Antónia, állami elemi iskolai tanítónő, Pancsován 40 éves korában. — KACSEKOVICS KÁROLYNÉ, szül. Antal Kornélia, földbírtkosnő, 69 éves korában Kötze községben. — ÖZV. BOGNÁR ISTVÁNNÉ, szül. Szilágyi Ilma, 66 éves korában Vaál községben.

Szerkesztői üzenetek.

Bodrogkőz. S. V. Míg az észak-amerikai államok a bevándorlás megakadályozására ujabban mindent elkövetnek, Mexikóban erős munkásokat vagy mestereket szívesen fogadnak, csak hogy az ottani éghajlatot európai ember nem igen bírja ki. Ugyan ez áll a kínaiakról, kiket a mexikói éghajlat rövid idő alatt tönkre tesz.

B. A. Az a kérdés, vajjon a drága füstnélküli puska bizonyos idő múlva erejét veszti-e, még nincs egészen eldöntve. Azonban a német sereg tüzérségi raktáiraiban felhalmozott ilyen puskaikkal töltött ágyúvegek két évi raktározás után csekély gyengülést mutattak. Ugyanezt tapasztalják a liddittel töltött bombáknál is, mely robbanó szer huszszorosa drágább mint a dinamit.

A Balaton mellől. Rajz. Látszik, hogy szerző fogékony a természet szépségei iránt s az írára is ezek lelkesítették, de kísérlete — bár egy-két csinos részlete van — nem sikerült annyira, hogy közölni lehetne.

Őszi estén. Az ügyes verselésen kívül nincs benne olyan tulajdonság, a mely költőre vallana. Sir a kis Jézus. Dal a kis kabátról. Üzenet. Figyelemre méltó versek, kivált az első; van benne friss hang, közvetlenség s érzés is. Reméljük, a szerzőt jobbakkal is fogunk még kapni.

Számadás. Van ebben is jó, de az egész vers kissé erőfőn.

Szabadtság, Felámadás, stb. A hasznias versben nincs elég lendület, az elméledőkben nincs elég mellesleg, a szerelmi vers pedig csupa szó, mely nem mond semmit.

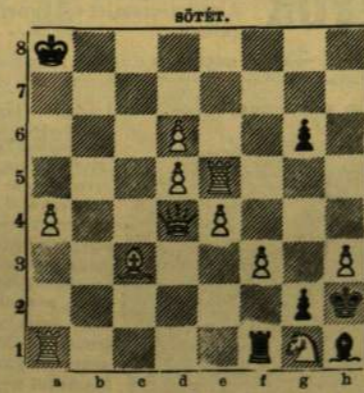
Látod a feoskék elmennek. A fordításban dicséretre méltó törekvés nyilvánul, azonban magyar nyelvismertetének fogyatékossága miatt nem vehetőtől sikerre.

Nem közölhetők továbbá: Fohász. Ősz. Est. Kődös, alakatlan szentimentalizmus, nem érezzük mögötte az igazi lelki megindultságot. — Nagy-anymám sírján. Meglehető lapos próza, rövid sorokba fogva s jól-rosszul rímelve. — Emlékszel-e. Nem lehet közölni se «dijalanul», se díjjal, mert nincs benne semmi, a miért érdemes lenne elolvasni. — Őszi tájon. Nincs ügyesség nélkül írva, de arra, hogy közzöljék, nagyon jelentéktelen. — Szegény cigányleány. Csakbójtár. Jó magyaros érzéssel, magyaros nyelven ír, csak hogy a mit megírt, az nem elég eredeti s a szentimentalizmusból is több van benne a kelletténél. — Búcsú. Nagyon győnge dolog, sem a verselés, sem az érzés, sem a gondolat nem kelt érdek-lődést.

SAKKJÁTÉK.

2355. számú feladvány. Möller J.-től.

(II. díjat nyert feladvány.)

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2340. számú feladv. megfejtése Schaad T.-től.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fc5-e3 2. e6-e5 3. Bb5-h4 4. e5-e4 (a) 5. Bb4-e4 6. H v. F mat. 4. Bb5-e5 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomogán: Németh Péter. — Liptóvárt: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentársó: Szabó János. — Kecskemét: Balogh Dénes. — Fakerten: Kintalg Róbert. — A peti sakk-hör.

KÉPTALÁNY.

A 45-dik számban közölt képtalány megfejtése: Csont a kutya ebédje.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Advertisement for Salvator Lithion-forrás. A Szinye-Lipóczi kintőn sikerrel használták. A Balaton mellől. Rajz. Látszik, hogy szerző fogékony a természet szépségei iránt s az írára is ezek lelkesítették, de kísérlete — bár egy-két csinos részlete van — nem sikerült annyira, hogy közölni lehetne. Őszi estén. Az ügyes verselésen kívül nincs benne olyan tulajdonság, a mely költőre vallana. Sir a kis Jézus. Dal a kis kabátról. Üzenet. Figyelemre méltó versek, kivált az első; van benne friss hang, közvetlenség s érzés is. Reméljük, a szerzőt jobbakkal is fogunk még kapni. Számadás. Van ebben is jó, de az egész vers kissé erőfőn. Szabadtság, Felámadás, stb. A hasznias versben nincs elég lendület, az elméledőkben nincs elég mellesleg, a szerelmi vers pedig csupa szó, mely nem mond semmit. Látod a feoskék elmennek. A fordításban dicséretre méltó törekvés nyilvánul, azonban magyar nyelvismertetének fogyatékossága miatt nem vehetőtől sikerre. Nem közölhetők továbbá: Fohász. Ősz. Est. Kődös, alakatlan szentimentalizmus, nem érezzük mögötte az igazi lelki megindultságot. — Nagy-anymám sírján. Meglehető lapos próza, rövid sorokba fogva s jól-rosszul rímelve. — Emlékszel-e. Nem lehet közölni se «dijalanul», se díjjal, mert nincs benne semmi, a miért érdemes lenne elolvasni. — Őszi tájon. Nincs ügyesség nélkül írva, de arra, hogy közzöljék, nagyon jelentéktelen. — Szegény cigányleány. Csakbójtár. Jó magyaros érzéssel, magyaros nyelven ír, csak hogy a mit megírt, az nem elég eredeti s a szentimentalizmusból is több van benne a kelletténél. — Búcsú. Nagyon győnge dolog, sem a verselés, sem az érzés, sem a gondolat nem kelt érdek-lődést.

Advertisement for MANDULA KORPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER. MÖTSCH A. & T. SÁ, BÉCS. 23 JO QUELLENG. TISZSÉSI LUGECK3. SZ.

Advertisement for KRIEGNER-féle REPARATOR. Legtökéletesebb arc-tisztító és szépítőszerek! Hatásuk csodás. Akácia-crème. Akácia-puder. Akácia-szappan. FÓRAKTÁR: Magyar Korona-gyógyszertár Budapest, VIII., Kálvin-tér.

Advertisement for Magyar Korona-gyógyszertár. Budapest, VIII., Kálvin-tér. Kapható gyógyszertárakban, de tessék mindig határozottan KRIEGNER-félet kérni. Postai szétküldés utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után naponta.

Advertisement for Burmester. Kérje ingyen és bérmentve! a legújabb 2800. évi, körülbelül 3000 éves ábrák tartalmazó képregyűjteményt. KELETI J. orvosi-sebészeti mű- és kötszer-gyárostól. BUDAPEST, IV., Koronaherceg-u. 17. Tartalmazza az összes tudományok, melyek a betegápolás és betegkezeléshez szükségesek, minden szakszertartalmú, egyszerűen és megfontoltan megválasztott eszközök, cs. és kir. szabad. legújabb rendszerű szervikák, testgyógyászati gépek, (műfűzők, járó- és támgépek), művégtagok (mikroszkópok és mások), gyógykezelő és csészeművek részlete teljes betegápolószerek, testápolók stb. Továbbá: Hygienikus gumimátrák minden célra, kozmetikus szerek, valódi angol és sőtlingeni acélárak különböző csatlakozások, borotváló eszközök.

Advertisement for Mme Charlotte. Kosmetikai intézet. Budapest, V., Bécsi-utca 6. II. 5. Elektro arcmasszázs és hygienikus párolás segélyével eltávolított minden szépséghibát: kismimom a redőket és azok képződését megakadályoz. — Kosmetikai szerelmet orvosi kapozitások ajánlják.

Advertisement for Szőlőlugast. Öltessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon. Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár minél kevesebb természetű), mert nagyobbrésze, ha megnő a termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt, amíg elő nem hoznak alkalmas fajokat ültetnek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőterület idején a legkínzóbb munkától és más édes szőlőlelkel. A szőlő hazánkban mindentől megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legemelőbb dísz, azáltal, hogy legkevésbé helyet is elfoglalja az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. 10144. A fajok ismertetésére vonatkozó szines fénynyomatot katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldtük meg, a ki ezimét egy levelezőlapon tudatja. Czin: Ermelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kátya, u. p. Székelyhid.

Advertisement for Vérszegénység. étvágytalanság, sápkór, idegesség gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatásosabb készítmény a KRIEGNER-féle Tokaji China Vasbor. E nagyon kellemes ízű ital kiváló sajátosságait az orsz. egészségügyi tanács is méltatta s ajánlásra a belügyminiszterium engedélyvel látta el. Nagy üveg ára 6.— kor. Kis " " 3.20 "

Advertisement for Magyar Korona-gyógyszertár. Budapest, VIII., Kálvin-tér. Kapható gyógyszertárakban, de tessék mindig határozottan KRIEGNER-félet kérni. Postai szétküldés utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után naponta.

JURANOS-KÉK

fehémű mosáshoz a legjobb kéktész. Törvénytől védve! Mosó-intézetekben és háztartásban a legkedveltebb kéktész. Olcsó és felülmulhatlan. 1 kis üveg 24 fillér, tízszeri mosáshoz elegendő! 1 nagy üveg 1.60 korona, 1/2 üveg 1 korona. Mindenütt kapható. Utánzatoktól óvakodjunk. Kizárólagos gyártói: **Hochsinger Testvérek vegyészeti gyára, Budapest, VI., Rózsa-utca 85. sz.**

Kunz József és Társa

GS. és KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK SZÉRB KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
KIR. KIVÁLTSÁGOS NAGYKERESKEDŐK

VÁSZON, ASZTALNEMŰEK, KÉSZ FEHÉRMŰEK.

MENYASSZONYI KELENGYÉK.

FÜGGÖNY, ÁGYTAKARÓ és SZÖNYEGÁRU RAKTÁRA.

BUDAPEST, V. DEÁK-TÉR 152.

ALAPITVA: 1802.

ÁLLAMI ARANY ÉREM 1896 JURY TAG.

BRONZE ÉREM PARIS 1900.

CALDERONI ÉS TÁRSA

Létszerraktár: Váci-utca 1. sz. BUDAPEST, Mű- és tanszerraktár: Kis hid-u. 8.
Mint karácsonyi és újévi ajándékokat ajánljuk:

szemüvegeket s orrszűrőket finom üveg vagy valódi hegyjezekkel. — Színházi és kettős tábori látszereket a legjobb minőségben és felkészítéssel. Zeiss, Bausch és Goerz-féle prizma távcsövek. Aneroid és higanylégszűrőket. Ablak, szoba, terem és fűtő hőmérőket. — Gérszöket. Nagytűtő üvegek. — Rajszökök. Teleszkópok stb. — Továbbá Varázslámpák finom képekkel stb. — Fűtő-gőzgépminták. — Villámgepek. — Mellékesszűkek villámgepekhez. — Fűtőképek különböző nagyságban. Fényképezési készleteket, melyekkel bárki minden előismeretek nélkül a legszebb képeket készítheti. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltek.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények

Horgony-Hidépítőszekrények

még mindig a gyermekek kedvenc játéka. Miért? Mert, mint a legtöbb szülő saját ifjúkorából tudja, a gyermekeknek mindig érdekes és mulató szórakozást nyújtanak és nem kerülnek, mint egyéb játékok, már egynéhány nap múlva sutba. Mert a kiegészítőszekrények által mindenkor természetesen kiegészíthetők és ezáltal a gyermekeknek mindig értékesebb és élvezetesebb lesznek; mert minden egyes kiegészítőszekrény a kis és nagy építésznek mindig újat és jobbat hoznak! Ezért egy karcsónya alatt az hiányozzon a Horgony-Kőépítőszekrény vagy a Horgony-Hidépítőszekrény. Bővebbet találunk a különféle Horgony-szekrényekről és a legjobb kiegészítő módszerekről, valamint az új «Saturn» és «Meteor» rakási játékokról az új képes ábrákban, a mely kívánatra ingyen és bérmentve beküldetik. A ki jól választani és vásárolni akar, az olvassa el előbb ezen érdekes ismerős nyilatkozatokat tartalmazó ábragyűjteményt.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények Horgony-Hidépítőszekrények minden finomabb játékszertől — 75, 1.50, 3 kor. és magasabb árban kaphatók. Bevásárlás alkalmával csak a híres «Horgony» védjeggyel ellátott szekrényeket fogadjuk el, mert valamennyi másféle kiegészítőszekrény ugyan a Richter-féle eredeti gyártmányú utánpótlás. A ki zenekevelő, az kérjen ábragyűjteményt a híres Imperator és Libellion zeneművekről is.

RICHTER F. AD. és TÁRSA, kir. udvari és kamarai szállítók.
Iroda és raktár: Bécs, I. Operng. 16. Gyár: XIII. (Hietzing), Rudolstadt, Nürnberg, Olten, Rotterdam, Szt. Pétervár, New-York.

Anti-rouge,

vörös orr, vörös kezek ellen ezerszeresen kipróbálva. Ár 3 kor. Utánvét mellett küldi: **KANN IGNACZ** Wien, II., Lilienbrunn-gasse 17.

+ Soványság +

Szép telt testidomok a D. Franz Steiner & Co. Berlin erópora által. Aranyéremmel kitüntetve Paris 1900. Kijelentés-kijelentés és Hamburg 1901. 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást eredményez. Orvosi rend szerint. Szigorú leosztás. Nem szédülés. Számos köszönőlevél. Ár kartononként 2 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánvét. Szállítja: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, 18. Király-u. 12.

Ismét szép vagyok

Ugyanígy fog szólni bármely hölgy, a kinek arczbőre fogyatkozást mutat, vagy a ki csak konzerváltu óhajja arczbőrért és ép ezért nem volna szabad, hogy az Alaiska-crem és -puderjét használja. F... Róza.

A kozmetikum par excellence.

Landner Róbert gyógyszerész. **Alaiska-cremje** az arczbőrnek rövid használat után csillogó fehérséget, üdőséget, tisztaságot és kellemet kölcsönöz, szerencsés összetétele folytán az arczbőr minden fogyatékosságát megszünteti, u. m.: persennéket, szepőt, bőrtörést, zínást stb., fehérséget, finomná és légygyá teszi a kezket és hasonló szerek közül a következők közül a legelőnyösebbek: Alaiska-cremje nem zsírosít, nem tartalmaz fémalkatrészeket, orvosiilag véleményezett, ajánlja és teljesen ártalmatlan. Elismert a legjobb körömlétek. Egy tégl. ára 5 kor. 50 fillér. Postátégl. K 1.30, hozzá szappan 90f.

Landner Róbert gyógyszerész. **Alaiska-pudere** kiválóan kiegészíti az Alaiska-crem fehérséget, egyedül alkalmazva az arcznak bájos tisztaságot, üdőséget és friss rózsaszín tónust kölcsönöz, ugyanintén elragadóan kiváló illata, nemkülönben kitűnő fedőképessége és tartóssága által és mivel sem horganyt, sem higanyot nem tartalmaz, abszolút ártalmatlansággal magában foglalja mindama utajdonosságokat, melyek azt egy nélkülözhetetlen, a mindennapi használatra rendelt készítménynek kell lennie. Elismert a legjobb körömlétek. Egy tégl. ára 5 kor. 50 fillér. Postátégl. K 1.30, hozzá szappan 90f.

Szállítja Landner Róbert, gyógyszerész, Wien, XIII.9. Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12 és Andrássy-utca 20. 10015. Kitüntetve Párisban, Londonban, Amsterdamban, Bécsben aranyéremmel és rendjelekkel.

A harisnyafoltozást

most csak a többszörösen kiütemelt, számos növevelő- és tanító-zebe bevezetett, ugyisint számos más előkelő nő-egyesületől ajánlott „Rapid“ autom. foltozó- és szövő-géppel végez, mivel érdekes játszás számba megy háztartásban előforduló, többé-kevésbé rongált harisnyák és felsőruháknak foltozása, mely nemcsak gyors, hanem csodaszép és egyenletes, mintha újszövésű volna. E készülékkel (nem varrógép) minden iskolágyermek rögtön egészen önállóan és kifogástalanul dolgozhatik. — Ár egy készletnek K 4. A pénz előzetes beküldése mellett K 4-40. bérmentve, utánvéttel K 4.70.

Szállítja **J. Schüller, Wien, II., Kurzbaugasse 4.** 10075

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi őszítőtől szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K. **ZOLTAN BÉLA** gyógyszerárában, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarkán. 10035

Császárfürdő Elsőrangú E. Kónesvini gyógyfürdő, pártalan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodával, hó- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Kristály üvegekészletek és disztárgyak

kaphatók az 10122
ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Fürdő-u. és Ferencz József-tér sarkán. (Diana fürdőház.)

Ujdonság borotvákban!

melyek nagy feltűnést keltenek kitűnő minőségük és olcsó árak folytán. Elismert és bizonyítja sok számos köszönőlevél is. Minden meg nem felelő ki lesz cserélve és így minden kockázata ki van zárva és a siker biztos. Tessék egy próbamegrendelést tenni. A borotvák ára: «Angol» borotva darabja 1 frt 20 kr., Transzvalv borotva darabja 1 frt 50 kr., «Pártalan» borotva darabja 2 frt 50 kr. — Csinos borotvatartó ingyen. 10045

Megrendelési cím: **WINKLER és GRAUER**
Első magyar «Bur» aczélszaka szétküldési telep Kőbánya 43.

KIRNER JÓZSEF

cs. és kir. udv. puskműves, az orosz király 6. Főlegének udvari szállítója, BUDAPESTEN-raktára: IV., Bécsi-utca 2. gyára: Rózsa-utca 7.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA

GÖRÖG ISTVÁN
BUDAPEST
N. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.
Nagy választék mindenféle üvegekben. Asztali készletek stb.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros. 10104
Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
Kőponti víz, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatlakozások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, földmérési előirányzatok gyorsan készíttetnek.

HIRMANN FERENCZ

RÉZÁRU-GYÁRA, 9774
Külön műöntöde osztály.
Budapest, VII. Csányi-u. 9.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részv. társ.

Irodát: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában) 9787
Beírtott részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét könyvekké és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Lezártított váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTOZÓ ÜZLETEK megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltólevelek keretében tartozó fizetésekkel. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1/2-ig, délután 1/2-5-ig. Magyar kir. osztályosjegyek főelárúító helye IV., Ferenciek-tere 2. szám. Kézi zálogszülei: IV., Károly-kört 18., IV., Ferenciek-tere és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-kört 2., Üllői-út 6. sz.

Sürgönycim DAVID KÁROLY ÉS FIA

Cartonage. Budapest, I., Mészáros-utca 38. 10030

doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára

Gyárt: Papírtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajtolt kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat pólák, kőgyapot, stb. csomagolásra. Híntődobozok, valamint házott lemez-szűkítés szerinti nagyságban. Teásdobozok 1/4 kgr. 10 kgr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásához. Szekrénycsipke és köpő-ládapapír legújabb szín és kivágásban. Állandó kiállítás a fenti cikkek közül a városligeti iparsarnokban megtekinthető.

BELICZAY BÉLA

Mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő
Budapest, VII., Csányi-utca 3. szám, saját házában.
TELEFON 29-05. 10108
Raktárában kapható saját készítményű finom mézeskalács, fehér és diszített viaszgyertya, méz, fehér és sárga viasz, legjobb minőségű viaszmasz kiscsinyben és nagyban.

Brüner Testvérek

BUDAPEST, 10092
Koronaherczeg-u. 3 sz.
Légszuszter, villamosluszter, petróleumlámpák, dús választéka.
Salonpetróleum, valódi Császárolaj csak I. rendű bérmentve házhoz küldetik.

